

T.C.
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

FARKLI YAŞ GRUPLARINDA KEMAN ÇALMA BECERİSİ
EDİNİMİNİN İNCELENMESİ

Gürkan GÜLEŞ

Aralık-2010

T.C.
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

FARKLI YAŞ GRUPLARINDA KEMAN ÇALMA BECERİSİ
EDİNİMİNİN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan

Gürkan GÜLEŞ

Danışman

Doç. Dr. O. Ozan BİLEN

Bolu-2010

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

..... ait
adlı çalışma, jürimiz tarafındanAnabilim /Anasanat Dalında
YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir. (*Tez Savunma Tarihi*)

Akademik Unvan ve Adı Soyadı

Üye (Tez Danışmanı) :

Üye :

Üye :

Üye :

Üye :

Sosyal Bilimler Enstitüsünün Onayı

Prof. Dr. Gönül ÜLKER

Enstitü Müdürü

ABSTRACT**INVESTIGATION OF DIFFERENT AGE GROUPS IN VIOLIN PLAYING
ABILITY ACQUISITION**

Gürkan GÜLEŞ
Master Thesis
Department of Music Education
Assoc. Prof. Dr. O.Ozan BİLEN
December-2010

This study tries to find out whether there is a difference in acquisition of violin playing skills of amateur trainees of different age groups. 50 trainees who exhibit similar socioeconomic and cultural characteristics with equal weekly study hours have been selected among 137 trainees.

This study group is divided in two age groups as 7-11 and 12-18. Having been applied a theoretical knowledge test, the trainees were made to practise the first eight measures of Maia Bang Violin Method, Part II, Etude No.126 during the seventeenth week. The performances of the trainees were videoed in the eighteenth week. Later, the video records and performance evaluation forms were subdued to the observers to evaluate in two weeks.

The results of the theoretical knowledge tests and those of the performance evaluation of the observers were t-tested by using the SPSS 15.0 computer program. The findings show that there is no difference between the 7-11 age group and 12-18 one in terms of the ability to drop the left hand fingers on the keyboard and to voice the notes correctly.

Keywords: Violin Education, Violin Playing Skillful, Stage Motor Learning, Motor Development, Musical Development

ÖZET

FARKLI YAŞ GRUPLARINDA KEMAN ÇALMA BECERİSİ EDİNİMİNİN İNCELENMESİ

Gürkan GÜLEŞ

Yüksek Lisans Tezi

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç.Dr. O.Ozan BİLEN

Aralık-2010

Bu çalışmada farklı yaş gruplarında olan ve özengen keman eğitimi alan öğrencilerin keman çalma becerisi edinmelerinde bir farklılık olup olmadığı incelenmiştir. 137 keman öğrencisi arasında sosyoekonomik ve kültürel açıdan birbirine benzer özellik gösteren, haftalık keman çalışma süreleri hemen hemen birbirine eşit olan 50 öğrenci, yapılan görüşme sonucunda çalışma grubu olarak seçilmiştir.

Seçilmiş olan çalışma grubu 7-11 ve 12-18 yaş grubu olarak ikiye ayrılmıştır. Öğrencilere kuramsal bilgi testi uygulanmış ve daha sonra 17. haftada Maia Bang Violin Metod Part II 126 nolu etüdün ilk 8 ölçüsü çalıştırılmış ve 18. haftada öğrencilerin performansları video kaydı altına alınmıştır. Daha sonra video kayıtları ve performans değerlendirme formu değerlendirmeyi yapacak olan gözlemcileri 2 hafta süre verilerek teslim edilmiştir.

Kuramsal bilgi testi sonuçları ve gözlemcilerin verdiği performans değerlendirme sonuçları SPSS 15.0 paket programı kullanılarak t-testi uygulanmıştır. Araştırma sonucunda 7-11 ve 12-18 yaş gruplarının kuramsal bilgi becerisi edinmelerinde, sağ kol hareketinin doğru yapılabilmesinde, yay hareketlerinin doğru yapılabilmesinde bir fark bulunamamıştır. Ancak sol el parmaklarının tuşeye doğru

düşürülebilmesinde ve notaların doğru seslendirilebilmesinde 12-18 yaş grubu öğrencilerinin daha başarılı olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Keman Eğitimi, Keman Çalma Becerisi, Aşamalı Motor Öğrenme, Motor Gelişim, Müziksel Gelişim

ETİK METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum, ***“Farklı Yaş Gruplarında Keman Çalma Becerisi Ediniminin İncelenmesi”*** başlıklı çalışmanın yazılmasında, bilimsel ve etik kurallara uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin tamamının ya da bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitede bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim./...../20..

İMZA

Ad ve Soyad

Gürkan GÜLEŞ

TEŞEKKÜR

Üzerimde emeği ve bilgisi olan tüm hocalarıma, tez konumun seçimi sırasında bana yol gösteren ve hazırladığım bu çalışma süresince bilgi ve deneyimi ile çalışmama destek veren tez danışmanım, değerli hocam Sn. Doç. Dr. O. Ozan BİLEN'e, çalışmama katılan bütün keman öğrencilerime ve performans değerlendirmesinde bulunan gözlemci arkadaşlarıma, tez çalışmam boyunca desteğini esirgemeyen canım kardeşim Gülçin Güleş'e tüm kalbimle teşekkür ederim.

Gürkan GÜLEŞ

İÇİNDEKİLER

ABSTRACT	iii
ÖZET	iv
ETİK METNİ	vi
TEŞEKKÜR	vii
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ	x
ŞEKİLLER LİSTESİ	xi

BÖLÜM

1. Giriş	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Problem Cümlesi	2
1.3. Alt Problemler	2
1.4. Araştırmanın Amacı	3
1.5. Araştırmanın Önemi	3
1.6. Sayıtlar	3
1.7. Sınırlılıklar	4
1.8. Tanımlar	4
2. Kuramsal Çerçeve	5
2.1. Eğitim	5
2.2. Müzik Eğitimi	5
2.2.1. Çalgı eğitimi	6
2.2.2. Keman eğitimi	7
2.2.3. Dünyada ve Türkiye’de keman eğitimi	7
2.3. Öğrenme	9
2.3.1. Devinişsel (motor) öğrenme	10
2.3.2. Aşamalı motor öğrenme	10
2.4. Gelişme	12
2.4.1. Bilişsel gelişim	12
2.4.2. Motor gelişim	14
2.4.3. Müziksel gelişim	16
2.5. Çalgı insan ilişkisi	18
2.5.1. Çalgı performansı	19
2.5.2. Keman	20
2.5.3. Keman eğitiminde aşamalı motor öğrenme	21
2.6. İlgili Literatür	23
3. Yöntem	26
3.1. Araştırma Modeli	26
3.2. Evren	27
3.3. Örneklem	27
3.4. Araştırma Deseni	28
3.5. Veri Toplama Araçları	33
3.5.1. Görüşme Yöntemiyle Toplanan Veriler	33

3.5.2. Kuramsal Bilgi Testiyle Toplanan Veriler	33
3.5.3. Performans Değerlendirmesiyle Toplanan Veriler	34
3.5. Gözlemcilerin Özellikleri ve Seçilme Nedenleri.....	38
3.6. Verilerin Çözümlemesi	38
4. Bulgular ve Yorum	39
4.1. “Kuramsal bilgi becerisi edinimi, yaş grupları arasında farklılık göstermekte midir?” alt problemine ait bulgular.	39
4.2. “Sağ kol kullanma becerisi edinimi, yaş grupları arasında farklılık göstermekte midir?” alt problemine ait bulgular.	40
4.3. “Yay hareketlerini doğru yapabilme (çekme-itme) becerisi edinimi, yaş grupları arasında farklılık göstermekte midir?” alt problemine ait bulgular.	41
4.4. “Sol el parmak kullanma becerisi edinimi, yaş grupları arasında farklılık göstermekte midir?” alt problemine ait bulgular.....	41
4.5. “Notaları doğru parmaklar kullanarak çalabilme becerisi edinimi, yaş grupları arasında farklılık göstermekte midir?” alt problemine ait bulgular.	42
5. Sonuç ve Öneriler	43
5.1. Sonuçlar	43
5.2. Öneriler	43
KAYNAKÇA	45
EKLER	49

TABLÖLER LİSTESİ

Tablo 3.3.1: Çalışma grubu öğrencilerinin yaş grupları ve sayıları.....	28
Tablo 4.1: Kuramsal bilgi becerisi edinmenin, yaş grupları arasında farklılık gösterip göstermediğine ilişkin t-testi sonuçları.....	39
Tablo 4.2: Sağ kol kullanma becerisi edinmenin, yaş grupları arasında farklılık gösterip göstermediğine ilişkin t-testi sonuçları.....	40
Tablo 4.3: Yay hareketlerini doğru yapabilme becerisi edinmenin, yaş grupları arasında farklılık gösterip göstermediğine ilişkin t-testi sonuçları.....	41
Tablo 4.4: Sol el parmak kullanma becerisi edinmenin, yaş grupları arasında farklılık gösterip göstermediğine ilişkin t-testi sonuçları	41
Tablo 4.5: Notaları doğru çalabilme becerisi edinmenin, yaş grupları arasında farklılık gösterip göstermediğine ilişkin t-testi sonuçları	42

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2.1.1: Hareket desenleri.....	22
Şekil 2.2.1: Hareket deseni grupları.....	22
Şekil 3.4.1: Araştırmanın Deseni.....	29
Şekil 3.4.2: Öğrenci defterine yazılan çalışmalar.....	32
Şekil 3.4.3.1: Notaları tek tek algılama.....	35
Şekil 3.4.3.2: Yay hareketi sırasının düzenlenmesi.....	35
Şekil 3.4.3.3: Yayın üst yarısının kullanımı.....	36
Şekil 3.4.3.4: Etüdün gerçek nota değerleri	36
Şekil 3.4.3.5: Yay kullanımı için hareket deseni oluşturma.....	37
Şekil 3.4.3.6: Sol el parmakları için hareket deseni oluşturma	37

BÖLÜM I

1. Giriş

Bu bölümde problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, sayıtlılar, sınırlılıklar, tanımlar ve kısaltmalar aşağıda sırası ile açıklanmıştır.

1.1. Problem Durumu

Çalgı eğitimine başlama yaşı uzun yıllardır araştırmacıların merak ettiği bir konudur. Çalgı çalmaya başlama yaşı ile çalgı çalma becerisi arasında bir bağ olup olmadığına yönelik çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Yapılan çalışmaların sonucunda çalgı çalmaya erken yaşta başlamanın tek başına çalgı becerisini etkilemediği ortaya çıkmıştır.

Hallam, Sloboda ve Howe yaptıkları çalışmaların sonucunda çalgı çalmaya erken yaşta başlamanın çalgı performansı üzerinde tek başına yeterli olmadığını bununla birlikte öğrencinin çalışma biçiminin, öğrencinin çalışma süresinin, öğretmenin niteliğinin, kalıtım ve ailenin çalgı performansı üzerinde etkili olduğunu belirtmişlerdir (Halam, 1998, Sloboda ve Howe, 1991).

Dünyaca ünlü icracılara bakıldığında hemen hemen hepsinin çalgıya başlamama yaşının 4-6 olduğu görülmekle birlikte (örneğin Heifetz 9 yaşında Mendelssohn mi minör keman konçertosunu seslendirmiştir); bu durum, bu yaşlarda çalgıya başlayan herkesin büyük icracı olabileceği anlamına gelmemektedir. Sosniak'a (1987) göre çalgı eğitimine erken yaşta başlayan yetenekli çocukların çok az bir kısmı (yaklaşık %10'u) profesyonel anlamda icracı olabilmektedir.

Çocuk yaşlarda (5-6) çalgı çalmanın daha kolay öğrenilebileceğine ilişkin düşünceler bulunmakla birlikte nöroloji uzmanları, beynin sağ ve sol küresinin

gelişimini farklı zamanlarda tamamlandığını; sağ küre gelişimi 2-6 yaşlar arasında tamamlanırken, müziksel beceriyi de sağlayan sol kürenin 7-11 yaşlar arasında geliştiğini belirtmektedirler (Zgourides, 2000).

Müziksel gelişim uzmanlarının görüşleri de çocukların 10'lu yaşlardan sonra çalgının gerektirdiği davranışları daha etkili biçimde uygulayabilecekleri yönündedir.

Piaget'in somut işlem ve soyut işlem dönemi, Freud'un gizil-genital dönemi, Ericson'un 4. ve 5. evresi, devinişsel (motor) gelişime göre ise temel hareketler dönemi ve sporla ilgili hareketler dönemi göz önünde bulundurularak çalışmada yaş grupları 7-11 ve 12-18 olarak belirlenmiş ve tüm bu bilgiler ışığında araştırmanın problem cümlesi aşağıdaki gibi oluşturulmuştur.

1.2. Problem Cümlesi

Farklı yaş gruplarının (7-11 ve 12-18 yaş) keman çalma becerisi edinimindeki ayrımları nelerdir?

1.3. Alt Problemler

1. Kuramsal bilgi becerisi edinimi, yaş grupları arasında farklılık göstermekte midir?
2. Sağ kol kullanma becerisi edinimi, yaş grupları arasında farklılık göstermekte midir?
3. Yay hareketlerini doğru yapabilme (çekme-itme) becerisi edinimi, yaş grupları arasında farklılık göstermekte midir?
4. Sol el parmak kullanma becerisi edinimi, yaş grupları arasında farklılık göstermekte midir?
5. Notaları doğru parmaklar kullanarak çalabilme becerisi edinimi, yaş grupları arasında farklılık göstermekte midir?

1.4. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma farklı yaş gruplarının keman çalma becerisi edinmelerindeki farklılıkları belirlenmek ve uygulanacak keman eğitiminin, bu farklılıklara göre biçimlendirilmesi gerekliliğini ortaya çıkarmak amacı ile yapılmıştır.

1.5. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma farklı yaş gruplarının keman çalma becerisi edinimindeki farklılıkları belirlenmek ve uygulanacak keman eğitiminin, bu farklılıklara göre biçimlendirilmesi gerekliliğini ortaya çıkarmak amacı ile yapılmıştır.

Aşamalı motor öğrenmenin temel alınarak, keman eğitiminde uygulandığı ilk araştırma olması bakımından önemlidir.

Başlangıç düzeyinden alınarak farklı yaş gruplarının, keman çalma becerisi edinimlerinin karşılaştırıldığı bir araştırma olması bakımından önemlidir.

Yapılan çalışmada, motor öğrenmenin yaş grupları arasında, belirtilen alt problemler bağlamında incelenmesi; performans alanında kullanılabilecek somut veriler sağlayacaktır.

1.6. Sayıtlar

- Çalışma grubu öğrencileri her gün keman çalışmışlardır.
- Model (öğretmen) tarafından, bütün çalışma grubu öğrencilerine 16 hafta boyunca eşit sürede ders verilmiştir.
- Performans değerlendirilmesinde kullanılan etüt çalışma grubu öğrencilerinin tamamına belirtilen aşamaları takip ederek aynı biçimde çalıştırılmıştır.
- Kuramsal bilgiler, çalışma grubu öğrencilerine 16 haftalık programda belirtilen biçimde öğretilmiştir.
- Performans değerlendirmesinde kullanılan etüt, araştırmanın devinışsel boyutu ile ilgili alt problemlerin çözümüne uygun nitelikleri taşımaktadır.

- Görüşleri alınan uzman ve performans değerlendirmesini yapan gözlemciler, araştırma konusu ile ilgili yeterli düzeyde bilgi ve birikime sahiptirler.

1.7. Sınırlılıklar

- Araştırma özengen keman eğitimi ile sınırlıdır.
- 7-11 ve 12-18 yaşlarında bulunan 16 hafta keman dersi alan öğrencilerle sınırlıdır.
- 16 haftada öğretilen kuramsal bilgi ile sınırlıdır.
- Detaşe tekniğini gerektirdiği sağ kol hareketinin üst kolu kullanmadan yapabilme ile sınırlıdır.
- Performans değerlendirmesinde kullanılan etüdün gerektirdiği yay hareketlerini doğru sıra ile yapabilme ile sınırlıdır.
- Sol el parmaklarının kıvrık biçimde düşürülmesi ile sınırlıdır.
- Performans değerlendirmesinde kullanılan etüdün gerektirdiği parmak numaralarını doğru kullanabilme ile sınırlıdır.

1.8. Tanımlar

- ***Dışsal geribildirim:*** Bir kişinin kendi performansı ya da davranışı hakkında başka bir kişi tarafından sağlanan bilgi.
- ***İçsel geribildirim:*** Bir kişinin kendi performansı ya da davranışı hakkında kendi gözlemlerinin ya da değerlendirmelerinin sağladığı bilgi.
- ***Biyolojik geribildirim:*** Vücuttaki işlevlerin farkına varma ve bunları değiştirme yetisininine sahip olabilmek.
- ***Güdülenme:*** Organizmayı eyleme iten ve eylemi yönlendiren içsel uyarım durumu.
- ***Genital dönem:*** S. Freud'un psikoanalitik kuramına göre yaklaşık 12-18 yaşları arasını kapsayan dönem.
- ***Gizil dönem:*** S. Freud'un psikoanalitik kuramına göre yaklaşık 7-12 yaşları arasını kapsayan dönem.
- ***Hareket deseni(form):*** Birbirinden bağımsız en az iki hareketin birleştirilmesi.

- ***Kuramsal bilgi:*** Müzik teorisi için gerekli olan notalar, notaların süreleri, notaların keman tuşesi üzerindeki yerleri, müzik yazısına özgü işaretlerden oluşan bilgidir.
- ***Detache:*** Yaylı çalgılarda her ses için ayrı yay sürüşünün kullanıldığı yay tekniği.
- ***Legato:*** Yaylı çalgılarda notaların birbirine bağlanarak aynı yöne yapılan yay sürüşü ile çalınmasıdır.
- ***Bağlı sítakato:*** Yaylı çalgılarda notaların aynı yöndeki yay hareketi ile kesik kesik çalınmasıdır.

1.9. Kısaltmalar

- ***MEB :*** Milli Eğitim Bakanlığı.
- ***bkz.:*** Bakınız.
- ***Tuşe:*** Kemanda notaları çalabilmek için sol el parmakları tarafından kullanılan sapın üzerindeki siyah alan.

BÖLÜM II

Bu bölümde, sırası ile kuramsal çerçeve altında eğitim, müzik eğitimi, çalgı eğitimi, keman eğitimi, öğrenme, motor öğrenme, aşamalı motor öğrenme, gelişim, bilişsel gelişim, devinişsel gelişim, müziksel gelişim, keman eğitiminde aşamalı motor öğrenme ve ilgili literatür bulunmaktadır

2. Kuramsal Çerçeve

2.1. Eğitim

Eğitim kavramı için birçok tanımlama yapılmıştır. Eğitim; bireye dünyaya geldiği andan itibaren aile, çevre ve daha sonra da içinde yaşamış olduğu toplum tarafından kazandırılan değerlerdir denilebilir.

“En genel anlamıyla eğitim, kültürlenme süreci olarak ele alınabilir. Bir diğer anlamıyla kültürel değerleri bireye kazandırma süreci olarak tanımlanabilir”(Sönmez, 2007:2).

“Çağdaş bilimsel anlayışa göre eğitim; bireyin bedensel, duygusal, düşünsel ve sosyal yeteneklerini kendisi ve toplumu için en uygun şekilde gelişmesi oluşumudur”(Yeşilyaprak, 2006:2).

“Eğitim, hayatın bütün alanlarında ihtiyaç duyulan bilgi, ahlaki değerler ve anlayışı geliştirmeyi amaçlayan etkinlikler...” olarak tanımlanabilir(Kurt, 2000:3).

Günümüzde eğitim; bilim, teknik ve sanat eğitimi olarak üçe ayrılmaktadır. Sanat eğitiminin boyutlarından biri de müzik eğitimidir(Uçan, 1996).

2.2. Müzik Eğitimi

Müzik eğitimi temel olarak üç ana türe ayrılabilir. Genel müzik eğitimi, özenen müzik eğitimi, mesleki müzik eğitimi.

Genel müzik eğitimi: “İş-meslek, okul, bölüm, kol-dal ve program türü ne olursa olsun, ayırım gözetmeksizin, her düzeyde, her aşamada, her yaşta herkese yönelik olup, sağlıklı ve dengeli bir ‘insanca yaşam’ için gerekli asgari-ortak genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlar”(Uçan, 1997:31). Anaokulu ve ilköğretimde verilen müzik dersleri genel müzik eğitimi kapsamındadır.

Özengen müzik eğitimi: “Müziğe ya da müziğin belli bir dalında özengence (amatörce) ilgili, istekli ve yatkın olanlara yönelik olup, etkin bir müziksel katılım, zevk ve doyum sağlamak ve bunu olabildiğince sürdürüp geliştirmek için gerekli müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlar”(Uçan, 1997: 31). Özel müzik kurslarında verilen müzik eğitimi özengen müzik eğitimi çerçevesindedir.

Mesleki müzik eğitimi: Müziğin bütününe ya da bir dalını meslek olarak seçen ya da müziğe belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik olup mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlar(Uçan, 1997). Konservatuarlar, Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri, Müzik Öğretmenliği Bölümleri, Müzik Bilimleri Bölümleri’nde mesleki müzik eğitimi verilmektedir.

Yukarıda tanımlanan müzik eğitimi türlerinin hepsinde çalgı eğitimi önemli bir yer tutmaktadır.

2.2.1. Çalgı eğitimi

Çalgı eğitimi, öğreticinin çalgı çalma becerisi üzerinde kazanmış olduğu kişisel uzmanlığını veya bilgi-birikimini öğrencisine kazandırma sürecidir. Bu süreç öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre çeşitli şekillerde biçimlendirilmektedir(Watson, 2009). Çalgı çalabilme becerisi kazandırmayı amaçlayan ve planlı olarak yapılan uzun süreli bir eğitimidir. Çalgı eğitimi, çalma performansının oluşturulabilmesi için gerekli olan kuramsal bilgilerin ve devinişsel (motorik) hareketlerin, çalgı eğitimi alan bireye ya da bireylere kazandırılmasıdır.

Çalgı eğitimi öğretilecek çalgı ya da çalgılara göre isimlendirilmektedir. Araştırma konusu keman eğitimi ile ilgili olması nedeniyle sadece keman eğitimi hakkında bilgi verilecektir.

2.2.2. Keman eğitimi

Keman eğitimi, “ keman öğretimi yoluyla bireylerin ve onların oluşturduğu toplulukların devinışsel, bilişsel ve duyuşsal davranışlarında, kendi yaşantıları yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değışiklikler oluşturma ya da onlara bu nitelikte yeni davranışlar kazandırma süreci” diye tanımlanabilir (Günay ve Uçan, 1980:8).

2.2.3. Dünyada ve Türkiye’de keman eğitimi

Keman 16. yüzyılda dans müziklerinde kullanılan bir çalgı olarak karşımıza çıkmaktadır. 16. yüzyılın sonlarına doğru Ganassi tarafından keman tekniklerini içeren bir kitap yazılmıştır. 17. yüzyılda İtalyan besteciler solo keman için eserler yazarak kemana farklı bir boyut kazandırmışlardır. 17. yüzyıl sonu ve 18. yüzyılın başlarında ilk kez amatörler için çeşitli keman kitapları basılmıştır. Amatör kemancıların eğitimi için yazılan en önemli kitap Nicolo Matteis’in yazdığı *Ayres for the violin* adlı kitaptır (Deverich, 2006, http://www.violinonline.com/violin_pedagogy.htm, 02. Ocak 2011’de erişildi).

17. yüzyıl sonu ve 18. yüzyıl başında keman çalma sanatı, İtalyan bestecilerin yazdığı solo eserler ile teknik açıdan bir takım güçlükler içermeye başlamıştır. Bu durum daha önceki geleneksel keman çalma anlayışının değışmesini sağlamıştır. Değişimin ilk örneği Geminiani’nin yazdığı *The art of playing on the violin* (1751) adlı kitap profesyonel keman eğitiminin ilk metodudur. Geminiani ile başlayan bu yeni süreç, keman eserlerini çalabilmek için ön hazırlık (etüt) kavramının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Daha sonraki yıllarda Leopold Mozart tarafından yazılan *A treatise on the fundamental principles of violin playing* (1756) ve Tartini tarafından *L’arte del arco* (1756) yazılmıştır (Stowell, 2004). Yazılmış olan bu üç keman kitabı sistematik bir yaklaşımdan yoksundur.

Baillot, Rode ve Kreutzer’in birlikte yazdığı *Metode de violon* (1803) kitabı ile Paris Konservatuvarı, fakülte biçimde profesyonel keman eğitimi veren bir kurum haline dönüşmüştür. Belirli bir metodun kullanımı doğal olarak keman çalmada standartların oluşmasını sağlamıştır. Baillot, Rode ve Kreutzer’in metodu yaklaşık olarak otuz yıl boyunca kullanılmıştır. Baillot tarafından yazılan *L’art du violon* (1834) ise çalışmaları sistematik bir sıra ile sunan iki kitaptan oluşmaktadır. Bu kitap daha önce yazılan

kitaplardan farklı bir özelliğe sahiptir. Keman öğretimi *teknik yeterlilik ve müzikalite gelişimi* olarak iki alt başlık olarak ele alınmıştır (Stowell, 2004). Bu bakış açısı halen keman eğitiminde geçerliliğini korumaktadır.

Konservatuar tarihine bakıldığında 16. yüzyıla kadar konservatuar eğitimi kiliselerin bünyesinde yapılmaktadır. Daha sonra konservatuar kliseden ayrılarak ayrı bir kurum haline gelmiştir. Paris (1795), Prague (1811), Vienna (1817), London (1822), Brussels (1832), Leipzig (1843) yılında kurulmuştur. 1800'lü yıllarda ise Amerika'da Oberlin (1865), Boston (1867), Cincinnati (1867), New England (1867), Chicago Musical College (1867), Peabody (1868) yılında kurulmuştur. Boston Konservatuvarı 1867-1886 yılları arasında 15.000 öğrenci, New England Konservatuvarı ise 1867-1878 yılları arasında 14.000 öğrenci yetiştirmiştir. Çalgıların bölüm olarak ayrıldığı ilk konservatuar Leipzig olmuştur. Bu model daha sonra diğer konservatuarlar tarafından kullanılmıştır (Deverich, 2006, http://www.violinonline.com/violin_pedagogy.htm, 02. Ocak 2011'de erişildi).

Günümüzde ise keman eğitimi; konservatuarlar, müzik fakülteleri, özel müzik akademileri, özel müzik okulları ve özel müzik kurslarında yapılmaktadır.

Batı kemanının Türkiye'ye ne zaman girdiği ile ilgili kesin bir bilgi bulunmamaktadır. Konuyla ilişkin iki farklı görüş bulunmaktadır. Birincisi; 13.yüzyıldan itibaren Trabzon ve İstanbul'da Ceneviz ve Venedik mahallelerinin bulunduğu ve buralarda yaşayanların keman çaldığı, ikincisi ise; 1732-1742 yılları arasında İstanbul ve İzmir'de yaşayan İsviçreli ressam Liotard'ın ' Keman Çalan Türk Musikicileri' isimli tablosunundan yola çıkarak o dönemde Türkiye topraklarında kemanın çalındığı düşüncesidir(Kurtaslan, 2009).

Sultan II. Mahmut tarafından kurdurulan Muzika-i Hümayun, batı müziğinin ve bu müziğin eğitiminin ülkemize girmesini sağlamıştır. Muzika-i Hümayun Türk müzik tarihinde keman eğitiminin verildiği ilk müzik eğitim kurumudur (Kurtaslan, 2009). Bu kurum müzisyen ve müzik eğitimcisi açısından belirli bir birikimi Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne aktarmıştır(Say, 1992).

Türkiye’ de ilk konservatuar 1913’te Darülbedayi adı ile kurulmuştur. 1917’de çalışmalarına başlayan Darülelhan ise 1927’de İstanbul Belediye Konservatuvarı adını almıştır (Say, 1992).

Keman eğitimi Türkiye’de yaklaşık 150 yıllık bir geçmişe sahiptir. Muzika-i Hümayun ile başlayan keman eğitimi günümüze kadar altı kuşak keman eğitimcisi ve keman sanatçısı yetiştirmiştir(Kurtaslan, 2009).

Türkiye’de keman eğitimi Devlet Konservatuarlarında, üniversitelerin müzik bölümlerinde, Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde mesleki olarak verilmektedir. Bunun yanı sıra MEB’ in İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği madde 23 çerçevesinde okulların imkanlarına bağlı olarak özengen nitelikli keman kursları verilmektedir. Ayrıca MEB’e bağlı özel müzik dershanelerinde keman eğitimi verilmektedir.

Keman eğitimin gerçekleşebilmesi için öğrenmeye ihtiyaç vardır. İnsan davranışlarının büyük bir kısmını öğrenilmiş davranışlar oluşturmaktadır. Aşağıda öğrenme ve keman eğitimi ile bağlantılı olan devinişsel (motor) öğrenme tanımı yapılmıştır.

2.3. Öğrenme

“İnsanlar yaşamları boyunca çevre ile etkileşimleri sonucu bilgi, beceri, tutum ve değer kazanırlar. Öğrenmenin temelini bu yaşantılar oluşturur. Bu nedenle öğrenme, kişilerde oluşan nispeten kalıcı değişimler olarak tanımlanabilir” (Özden, 2003:21).

Yukarıdaki tanımdan yola çıkarak, eğitimi bir duvar gibi düşünür isek öğrenme o duvarın taşlarını oluşturmaktadır. Öğrenme için eğitimi oluşturan ya da var eden zihinsel veya uygulamaya dayanan, bazen de her ikisine birden dayana eylemler olarak tanımlanır. Araştırma konusu ile ilgili olduğu için sadece devinişsel (motor) öğrenme hakkında bilgi verilecektir.

2.3.1. Devinişsel (motor) öğrenme

Motor öğrenme; herhangi bir fiziksel beceriyi yapabilmek için, gerekli vücut hareketlerinin otomatik şekilde oluşturulmasını sağlama sürecidir. Oxidine, motor öğrenmeyi üç kategoride incelemiştir(Jackson, 2007).

- *Olgunlaşmaya bağlı motor öğrenme*; yürüme, koşma, konuşma vb. genel vücut koordinesi ile ilgili kategoridir.
- *Algısal beceriye bağlı motor öğrenme*; yazı yazabilmek, dart oynayabilmek gibi becerileri gerektirir.
- *Mesleki seçime bağlı motor öğrenme*; yüksek düzeyde algılama becerisi ve motor becerisi gerektiren bir kategoridir. Çalgı çalabilmek, çizim yapabilmek gibi(Jackson, 2007).

Motor öğrenme önemli ölçüde kuramsal ve uygulama alanlarını içerir. Motor öğrenme biçiminin anlaşılmasına ilişkin yaklaşık yüzyıldır davranış bilimcileri tarafından gözlemsel çalışmalar yapılmaktadır(Guadagnoli ve Lindquist, 2008).

Motor öğrenmeyi **en kapsamlı açıklayan model**; 1967 yılında Fitts ve Posner tarafından önerilen **aşamalı motor öğrenme** modelidir. Motor bir becerinin öğrenilmesini, başlama seviyesinden uzman seviyesine kadar üç aşamada inceleyen bir modeldir(Guadagnoli ve Lindquist, 2008).

Bilim adamlarının insan beyni hakkında bilgileri gün geçtikçe çarpıcı biçimde artmasına rağmen, Fitts ve Posner'ın 1967'de önermiş oldukları aşamalı motor öğrenme halen geçerliliğini sürdürmektedir(Guadagnoli ve Lindquist, 2008).

2.3.2. Aşamalı motor öğrenme

Fitts ve Posner motor öğrenmenin üç aşamasını bilişsel aşama, birleştirme aşaması ve otomatikleştirme aşaması olarak belirlemişlerdir. Bu aşamalar:

Bilişsel Aşama:

“Bilişsel aşama motor öğrenmenin ilk aşamasını oluşturur. Öğrenilecek olan becerinin yapılabilmesi için gerekli olan hareketler gözlemlenir. Eski öğrenilmiş beceri ile yeni öğrenilecek beceri arasında bağlantı kurulmaya çalışılır”(Fitts ve Posner, 1967, aktaran: Guadagnoli ve Lindquist, 2008:167).

Bu aşamada öğrenen, çeşitli denemeler yaparak belirsizliği ortadan kaldırmaya çalışır. Yapılacak etkinliğin ana hatları öğrenilmiş olur. Bu aşamada en temel soru olan “bu iş nasıl yapılmalıdır?” sorusunun yanıtı aranır. Genellikle öğrenenler bu aşamada her unsuru düşünürler. Hareketin öğrenilmesinde görsel odaklanma en önemli unsurdur. Dışsal geribildirim; düzeltme, pekiştirme ve biçimlendirme üzerine yapılır. Bu aşamada performans sırasında oluşan hatalar genellikle yapılan hareketlerin tutarsızlığından kaynaklanır. Hareketlerin yapılmasında akıcılık eksiktir. Bu nedenden dolayı deneme-yanılma yöntemi, öğrenen için bir öğrenme yoludur”(Davis ve diğerleri, 2005).

Birleştirme Aşaması:

“Birleştirme aşaması algısal ve motor yeteneklerin öğrenilecek beceri üzerinde uygulanma aşamasıdır. Bu aşamada oluşan hataların azalması becerinin gerektirdiği hareketlerin doğru olarak yapılmasını sağlar”(Fitts ve Posner, 1967, aktaran: Guadagnoli ve Lindquist, 2008:169).

Öğrenen, hareketin nasıl oluşturulması gerektiğini anlamaya başlar. Hareket desenleri birbirine birleştirilir ve akıcılık sağlanmaya başlar. Bu şekilde yapılması gereken becerinin temel yönleri öğrenilir. Dışsal geribildirim performansa yönelik yapılır. Öğrenen, algılar ve motorik hareketler arasında ilişki kurmaya çalışır ve çıktı üzerine yoğunlaşılır(Davis ve diğerleri, 2005).

Otomatikleştirme Aşaması:

Birleştirme aşamasının tamamlanması sonucunda geçilen otomatikleştirme aşamasında, performans sırasında hareket desenleri birbirini etkilemeden bir bütün olarak sergilenir. Bu aşamada oluşan hatalar çevresel etkenlere ve performansı sergileyen kişinin dikkat dağınıklığına bağlıdır (Fitts ve Posner, 1967, aktaran: Lindquist ve Guadagnoli, 2008).

“Hareket desenlerinin doğru birleştirilmesi otomatikleşmeyi sağlamaktadır. Otomatikleşme oluşmaya başladığı zaman öğrenen bilinçli dikkat olmadan hareketi gerçekleştirebilir. Otomatikleştirme aşamasında dışsal geribildirim neredeyse ihtiyaç duyulmaz çünkü öğrenen kendi performansını içsel geribildirim yoluyla değerlendirebilecek düzeye erişmiştir” (Davis ve diğerleri, 2005: 329-330).

Yukarıda tanımlanan öğrenme türlerinden birisi olan devinişsel (motor) öğrenmenin oluşabilmesi için öğrenenin (bireyin veya organizmanın) gerekli zihinsel ve bedensel gelişimi tamamlamış olması gereklidir. Aşağıda gelişme ve gelişmenin çalgı çalmakta etkili olan türleri tanımlanmıştır.

2.4. Gelişme

Gelişme, organizmanın büyüme, olgunlaşma ve öğrenmenin etkileşimiyle sürekli olarak ilerleme kaydetmesidir. Gelişme “ürün” olarak ele alındığında “gelişim” bu ürünün süreç yönü olarak tanımlanacaktır (Senemoğlu, 2005).

Araştırma konusu ile ilgili olarak gelişimin üç türü ele alınmıştır. Bunlar: Bilişsel gelişim, motor gelişim ve müziksel gelişim olarak sırası ile aşağıda açıklanmıştır.

2.4.1. Bilişsel gelişim

Bilişsel, bilgi, bellek, akıl yürütme, sorun çözme ve kavramları düşünmeyi, yani zihni kapsayan bir terimdir. Bilişsel gelişim gözlemlenemeyen süreçler barındırması nedeniyle araştırmanın güç olduğu alanlardandır. (Gander ve Gardiner, 2007).

Piaget Bilişsel Gelişim Kuramı:

Piaget’nin bilişsel gelişim kuramına göre çocukların dünya hakkında nasıl bilgi edindiklerine ilişkin değişmez evreler bulunmaktadır(Miller, 2008). Bu evreler aşağıda sıralanmıştır:

Duyusal-Motor (Duyu-Hareket) Dönem (0-2 yaş)

“Bebek bu aşmada dış dünyayı keşfetmede duyularını ve motor becerilerini kullandığından bu döneme duysal-motor adı verilmektedir”(Senemoğlu, 2005:40).

“Yaşamın ilk iki yılında (0-2 yaş) çocuklar dünya üzerindeki fiziksel etkinliklere dayanan duyu-hareket şemaları oluştururlar. Bu süre içinde şemalar daha kısıtlı ve birbiriyle eşgüdümlü hale gelirler”(Miller, 2008:146).

Piaget’e göre bebekler duyu-hareket eylemlerinde dile gelen bir zeka türü ortaya koyarlar. Piaget, bu nedenle bebekliği, bilişsel gelişim bakımından “duyu-hareket dönemi” olarak nitelemektedir (Gander ve Gardiner, 2007).

İşlem Öncesi Dönem (2-7 yaş):

İşlem öncesi dönem, 2-7 yaşları arasındaki çocukların yeni kazandıkları sembolik becerileri kullandıkları dönemdir. Benmerkezcilik, düşünce katılığı, kısıtlı rol alma ve iletişim becerilerinin sınırlamalarına rağmen çocuklar, sembollerini yarı mantıksal akıl yürütme ile birleştirirler (Miller, 2008).

“Bu dönemin bir önceki dönemden ayıran en önemli özellikleri, kavram yeteneği ve dil yeteneğinin gelişmesidir. İşlem öncesi dönemde çocuklarda, düşünme mantıksız ve sınırlıdır”(Gander ve Gardiner, 2007:293).

Somut İşlemler Dönemi (7-11 yaş):

Yaklaşık 7-11 yaşları arasında çocuklar mantıksal-matematiksel yapıları kazanırlar. Artık düşünce işlemseldir ve sonuç olarak daha esnek ve soyuttur. Eylemler hala bilginin temel kaynağı olsa da artık zihinseldirler (Miller,2008).

“Çocuklar şimdi bilgiyi sistemli ve mantıklı biçimde işleyebilir, ama bunu yalnızca bilgi somut biçimde verildiği zaman yapabilirler” (Gander ve Gardiner, 2007:343).

Soyut (Formel) İşlemler Dönemi (11-15 yaş):

Ergenlik döneminin başlangıcından itibaren çocukların düşünme biçimlerine soyut düşünme de kayılmakta ve düşünme süreci yetişkinlere benzemeye başlamaktadır. Bir problemin çözümü artık somut yolla sınırlandırılmaz (Senemoğlu, 2005).

Bu dönemde ergenler, geleceği varsayımlar doğrultusunda görmelerini ve gerçek ya da olası sorunlara çözüm yolları üretmelerini sağlayan yetenekler kazanırlar (Gander ve Gardiner, 2007).

2.4.2. Motor gelişim

“Devinişsel (motor) gelişim yaşam boyu devam eden motor becerilerde ortaya çıkan davranışların kontrol altına alınması sürecidir. Devinişsel gelişim fiziksel büyüme ve merkezi sinir sisteminin gelişimine paralel olarak organizmanın isteme bağlı hareketlilik kazanması olarak tanımlanır”(Megep, 2007:3).

Motor beceriler genellikle iki ana grupta toplanabilir. Büyük kas becerileri ve küçük kas becerileri.

Büyük kas becerileri: Büyük kas gruplarının kullanıldığı becerileri kapsar. Koşma, zıplama, fırlatma gibi. Bu tip hareketlerin yapılmasında kol, bacak, gövdenin tamamı veya ayak kullanılabilir(Clikeman ve Walkowiak, 2005).

Küçük kas becerileri: Küçük kas gruplarının kullanıldığı becerileri kapsar. Kalem tutma, yazma, başparmak ve işaret parmağıyla bir şeyi tutma, kavrama gibi. Bu tip hareketlerin yapılmasında parmak, dudak, ayak parmağı, bilek ve dil gibi küçük kaslara sahip organlar kullanılır(Clikeman ve Walkowiak, 2005).

“Kemikler vücuda şekil verir ve onu dik tutar. Kaslar kemikleri hareket ettirirler, eklemler ise kemiklerin hareketlerini kolaylaştırarak hareketin çeşitli ve çok yönlü gerçekleşmesini sağlarlar”(Yağışan,2008:39).

“En temel hareket yetenekleri istemli kontrol altına girdikçe gelişirler ve yeni, daha karmaşık ve daha etkili hareket becerilerini üretmek üzere birleşirler. Yürümek

buna bir örnektir. Çoğu zaman yürümeyi temel, bütünsel bir hareket olarak düşünürüz. Oldukça temeldir ancak bütünsel değildir”(Gander ve Gardiner, 2007:146).

“Özel hareket becerilerinin gelişimi için kritik dönemlerin olduğu yani bir çocuğun en iyi biçimde hazır olduğu bazı zamanlar bulunmaktadır”(Darick, 1976 ve Corbin, 1973 aktaran: Gander ve Gardiner, 2007:147).

Gallahue (1982) motor gelişimi dört ana başlık altında incelemiştir (aktaran:Megep, 2007:8).

Refleksif Hareketler Dönemi (0-1 yaş):

Refleks anlam olarak, dışarıdan gelen bir uyarıcıya karşı irade dışı verilen fiziksel yanıttır. Bebekler dünyaya bir takım reflekslerle gelir. Bu hareketlerin hiçbiri isteyerek yapılmamakta ve kontrol altına alınamamaktadır (Megep, 2007).

İlkel Hareketler Dönemi (1-2 yaş):

Bu döneme ait hareket yeteneklerinin gelişmesi olgunlaşma ve çevresel faktörlere bağlıdır. Bu dönemde gözlemlenen üç temel hareket vardır. Bunlar denge, yer değiştirme ve kavrama hareketleridir (Megep, 2007).

Temel Hareketler Dönemi (2-6 yaş):

Yaşamın 2. yılından 7. yılına kadar geçen süre içerisinde kazanılan temel hareketleri kapsar. Bu hareketlere koşma, sıçrama, atlama, yakalama, fırlatma örnek verilebilir (Megep, 2007).

Sporla İlgili Hareketler Dönemi (7-14 yaş ve üstü):

Bu dönem genellikle 7 yaş ve üstünü kapsar. Çoğunlukla 7-12 yaş çocukları yeni beceriler kazanmaktan çok, daha önce kazanmış oldukları temel becerileri daha akıcı ve doğru yapmayı öğrenirler(Megep, 2007).

11 yaşından sonra bireysel farklılıklar oluşmaya başlar. Bunun oluşmasıyla birlikte temel hareket becerilerini bir alana özgü özel hareket becerisine dönüştürebilirler. Birçok spor dalına başlama yaşı ortalama bu yaşa denk gelmektedir.

13-17 yaş arası hazırlık dönemi ve 18 yaşından itibaren ise özel çalışma dönemini kapsamaktadır (Megep, 2007).

2.4.3. Müziksel gelişim

Müziksel gelişim, çocuklarda genel olarak aşağıdaki gelişim sırasını izler. Ancak kültürel yapı, aile, kalıtım ve verilen müzik eğitiminin niteliği müziksel gelişimi etkilemektedir.

Müziksel gelişimle ilgili ilk kapsamlı çalışma Swanwick tarafından yapılmıştır. Swanwick'in (1999) genel müzik gelişim teorisi aşağıda belirtilen sırayı izlemektedir.

Düzye 1: Müziğin özel ses renginin ve hacminin çocuğun ilgisini çektiği düzeydir. Çalgı çalmayı oyun gibi gören çocuk, melodi ve ritim düzeni olmadan çalgısıyla anlamsız denemeler yapmaya başlar.

Düzye 2: Çalgıda el becerisinin gelişmeye başladığı düzeydir. Çocuk çalgının gerektirdiği motor davranışların, kontrollü kullanımını keşfetmeye başlar ve bunun çalgıda ses üretimini etkilediğini fark eder. Ses ve motor davranışlar arasındaki bağlantıyı kurmaya başlar.

Düzye 3: Etkili çalmayı sağlayan, nüansları ve müziksel cümle yapısını dikkate alarak, motor davranışları, bu unsurlara uygun olarak kullanmayı öğrenir.

Düzye 4: 2-4 ve 6 ölçü uzunluğundaki melodik ve ritmik kalıpları çalgısıyla tekrar edebilir. Bu düzeyde bulunan çocuklar genellikle geleneksel unsurları içeren müzik eserlerini çalabilirler.

Düzye 5: Bu düzeyde çalınan eserler daha az geleneksel unsurlar içerir. Çeşitli müzik türlerini ve bu müziklerdeki yapısal farklılıkları anlamaya başlarlar.

Düzye 6: Bu düzeyde teknik anlamda belirli yeterliliğe ulaşmış olan çocuk, müzik performansını daha uzun eserlerde sergileyebilir.

Düzye 7: Çalgısal hakimiyetini ve kişisel farklılığını ortaya koyarak, çaldığı eserleri yorumlamaya başlar.

Düzey 8: Bireye özgü müziksel çalışmaların (kitap, metot, beste gibi) oluşturulduğu düzeydir.

Diğer müzik gelişimcileri ise müziksel gelişimi yaşlara göre aşağıdaki şekilde açıklamaktadırlar. Parsons ve diğerlerine (1978) göre, müziksel gelişim aşamaları:

5-9 yaş: Çalgı çalmayı oyun gibi gördükleri ve anlamsız denemeler yaptıkları dönemdir.

10-15 yaş: Çalgıya yönelik kuramsal bilgi ve motor davranışlarla ilgili kuralları anlamaya başladıkları dönemdir.

15 yaş ve üzeri: Farklı kültürlerin müziklerine ilgi duydukları ve çalgılarıyla seslendirmeye çalıştıkları dönemdir.

Shuter-Dyson ve Gabriel (1981)'e göre, müziksel gelişim aşamaları:

5-9 yaş: Temel ses elementlerinin ve ritmik yapının algılandığı dönemdir.

10-15 yaş: Tonal ve ritmik yapıyı, armoni kuralları çerçevesinde anlamaya çalışarak, çalgılarında uyguladıkları dönemdir.

15 yaş ve üzeri: Bilişsel ve duygusal alanların hızla gelişim gösterdiği dönemdir.

Sloboda (1985)'ya göre, müziksel gelişim aşamaları:

5-9 yaş: Çocuklar bu yaşlarda şarkı söylemeyi ve yeteneklerini ortaya koymayı çok istemezler.

10-15 yaş: Bu dönemde genellikle kendileriyle sürekli meşgul olan çocuklar, ilgi alanlarının ve yeteneklerinin farkına varmaya başlarlar.

15 yaş ve üzeri: Yeteneklerini kabul ederek ilgi duydukları alana yönelirler.

Ross (1982)'a göre, müziksel gelişim aşamaları:

5-9 yaş: Ses çıkaran materyalleri fark etmeye başladıkları dönemdir.

10-15 yaş: Yetenekleri ve ilgileri doğrultusunda müziğe ilgi duymaya başladıkları dönemdir.

15 yaş ve üzeri: Bilinçli olarak çalgıdaki eksiklerini fark ederler ve hayal ettikleri teknik ve müzikal seviyeye ulaşmak için çalışırlar. Bu dönemde müziğe olan bakış açıları önemli ölçüde gelişim gösterir.

Çocuklar 5-6 yaşlarına kadar çalgılarıyla ritmik ve melodik yapı üretmezler (istisnalar hariç) çünkü bu yaşlarda motor koordinasyon problemleri yaşarlar. Çocuklar 10'lu yaşlardan sonra çalgının gerektirdiği davranışları daha kolay sergileyebilirler. Ancak henüz gerekli müziksel olgunluğa erişmemişlerdir (Webster, 2002).

“Nöroloji uzmanları, beynin sağ ve sol küresinin gelişimini farklı zamanlarda tamamladığını, sağ küre gelişiminin 2-6 yaşlar arasında tamamlandığını, hayal gücü, yaratıcılık ve müzikal becerinin bulunduğu sol küre gelişiminin ise 7-11 yaşlar arasında tamamlandığını belirtmektedirler” (Zgourides, 2000:54).

2.5. Çalgı insan ilişkisi

Yaklaşık olarak M.Ö 4.000 ve 3.000 yıllarında insan topluluklarının kent uygarlıklarını oluşturmaları, yeni çalgıların ortaya çıkmasını sağladı. Bu yeni çalgılar saray ve tapınak müziğinin ortaya çıkmasına neden oldu (Griffiths, 2010).

Müzik aletlerinin, saray ve tapınaklarda kullanılması, akort ve çalgı kullanabilme becerisine ilişkin ilk kavramların ortaya çıkışına neden oldu. Bu yeni kavramlar müzisyenlik ve öğreticilik mesleklerinin oluşmasını zorunlu olarak sağladı(Griffiths, 2010).

Çalgı çalma eyleminin oluşabilmesi için insanın bir takım düzenli beden hareketlerine ihtiyacı vardır. Yapılan hareketlerin niteliği, çalgıdan elde edilen sesin kalitesini oluşturmaktadır.

2.5.1. Çalgı performansı

Performans genel sözlük anlamıyla yapmak yerine getirmektir. Bu anlamıyla performans yapılan, ortaya konulan, gösterilen bir işi anlatmakta, icraat ve tatbikatı vurgulamaktadır(Uçan, 1997).

“Bir kişinin tüm yaptıkları onun performansını (edim) oluşturur. İnsanın performansı iki ana kökene dayanır: kalıtım ve çevre. Başka bir ifadeyle insan davranışının bir kısmı öğrenilmiş, bir kısmı ise doğuştan getirilmiştir”(Bacanlı, 2010:140).

Eğitimin belli alanlarında performans oldukça büyük önem taşımaktadır. Örneğin sanat eğitimi ağırlıklı olarak performans becerisine dayalıdır. Sanat eğitimi, alanlarından olan müzik eğitimi de performansa dayalı bir alandır (Uçan, 1997).

Çalgı performansının yeterli düzeyde oluşabilmesi için, çalınacak eser, motorik açıdan otomatik şekilde çalınabilecek düzeye getirilmelidir. Diğer bir ifade ile performans çok az bilinçli dikkat kullanılarak, kendiliğinden oluşmalıdır(Craffin ve Logan, 2006). Çalgı performansı, insanın ve kullandığı çalgının fiziksel limitleriyle sınırlıdır(Watson, 2009).

Performans için önemli unsurlardan biri fiziksel yapının güçlendirilmesi olabilir ancak asıl önemli unsur temel teknik becerilerin uzman seviyeye getirilebilmesi için yapılan özel çalışmaların niteliği ile ilgilidir(Williamon ve Valentine, 2000).

Mükemmel bir performans; üst düzey motor beceriler, müzik bilgisi ve çalgı çalma hakkında yüksek bilgi ve birikime sahip olmayı gerektirir(Thompson, Bella ve Keller, 2006).

“Çalgı çalma öğrencilikten profesyonelliğe, hangi aşamada olursa olsun fizyolojik ve psikolojik anlamda güçlü bir koordinasyon ve yoğun çaba gerektiren bir eylemdir. Bir enstrüman çalma insanın gerçekleştirdiği kas sinir faaliyetlerinin içinde belki de en karmaşık olanıdır”(Yağışan, 2008: 16-17).

Yukarıdaki tanımlardan yola çıkarak çalgı performansının oluşturulabilmesi, bireyin sahip olduğu temel hareketleri, çalgının gerektirdiği özel hareketlere

dönüştürme sürecini kapsamaktadır. Bu sürecin oluşturulmasında öğretici, müzik yazısı, (notalar) algı ve işitme duyusu, hareketlerin oluşturulması ve düzenlenmesi konusunda çalgı eğitimi alan bireye ya da bireylere rehberlik yapmaktadır.

“Çalgı çalma kas gücü, dayanıklılık ve iyi koordinasyon gerektiren kombine vücut hareketlerinden oluşmaktadır”(Yağışan, 2008:16-17). Çalma performansı üzerinde etkili olduğu düşünülen kavramlar;

Koordinasyon (Eşgüdüm): “Kasların sinir uyarıları yoluyla birbiri ardı sıra istenilen hız, istenilen kuvvet ve istenilen zamanda kasılarak oluşturdukları hareket bütünlüğüne koordinasyon veya kas-sinir koordinasyonu denir”(Yağışan,2008: 25).

Koordinasyon çok karmaşık bir motorik yetidir. Sürat, kuvvet, dayanıklılık, esneklik gibi yetilerle de yakın ilişkide olan koordinasyon, hareketlerin bir sıra içinde ve kısa sürede yapılmasını sağlar (Yağışan, 2008).

Kuvvet: “Bir dirençle karşı karşıya kalan kasların kasılabilme ya da bu direnç karşısında belirli bir ölçüde dayanabilme yeteneğidir”(Yağışan, 2008: 34).

Dayanıklılık: Performans, yorgunluk ve toparlanma ile bağlantılı olduğu kadar enerji, koordinasyon, biomekanik ve psikolojik alanla da ilgilidir. Genelde organizmanın adaptasyonu ya da antrenman durumunu, fonksiyonel yapı ve temel fiziksel özellik olarak tanımlayan kavramdır(Yağışan, 2008:).

Esneklik: “Hareketleri eklemlerin müsaade ettiği oranlarda uygulayabilme yetisidir”(Yağışan, 2008).

2.5.2. Keman

Bugün kullanmakta olan yaylı çalgılar ailesinin bir üyesi olan kemanın benzer ilk örnekleri İtalya’ da 16. yüzyılın ilk yarısında ortaya çıkmıştır (Kaygısız, 2009). Klasik biçimine Amati ailesinin çalışmaları sonucunda ulaşan kemanın, standart biçimine ulaşmasını ise Antonio Stradivari sağlamıştır (Kolneder, 1998). Stradivari’nin yaptığı boyutlandırma halen kullanılmaktadır.

2.5.3. Keman eğitiminde aşamalı motor öğrenme

Bölüm 2.3.1.2’de açıklanan Fitts ve Posner’ın Aşamalı Motor Öğrenme Modeli keman eğitimine uyarlandığında, aşamalar aşağıda belirtildiği gibi şekillendirilebilir:

Bilişsel Aşama:

- Bilişsel aşama; öğrencinin, çalacağı eserle karşılaştığı ilk andan itibaren başlar.
- Modelin (öğretmenin) davranışlarını gözlemleme
- Nota isimleri ve sürelerin tanımlanması
- Keman tuşesi üzerindeki tel ve parmak yerleri
- Kemanda uygulanacak yay hareketlerinin seçimi
- Notaları tek, tek algılama
- Notaların sürelerine uygun yay hareketlerinin düzenlenmesi
- Dışsal geribildirim doğrultusunda hareketleri düzeltme ve düzenleme
- Yay hareketlerinin sol el parmak hareketleriyle birlikte uygulanması(deneme-yanılma)

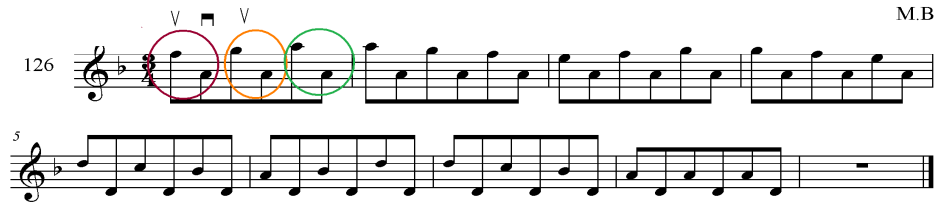
Birleştirme Aşaması:

- Birleştirme aşaması, notaların grup olarak algılanması yay ve sol el parmak hareketlerinin nota gruplarına uygun şekilde kullanılması(hareket desenlerinin oluşturulması) ile başlar.

Hareket desenlerinin oluşturulması ise:

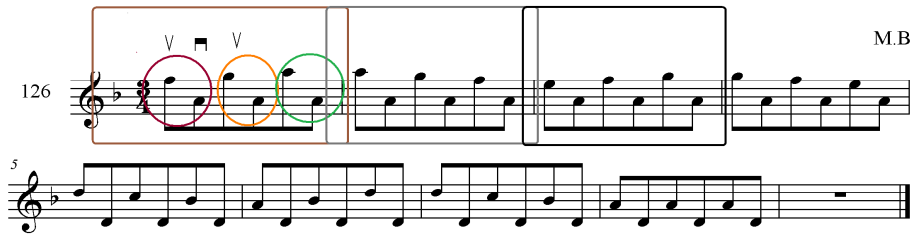
- a) Etüt ya da eserin gerektirdiği yay hareketi (çekme ve itme) iki farklı hareketten oluşmaktadır. Bu iki farklı hareket birleştirilerek hareket deseni oluşturulmaya çalışılır.
- b) Etüt ya da eserin gerektirdiği sol el parmak kullanımının tellere uygun biçimde ardışık olarak düşürülme becerisinin oluşturulması sağlanır.

Yukarıda kısaca iki madde olarak açıklanan hareket deseninin oluşturulması, sağ ve sol el olarak ayrı açıklanmıştır, ancak çalışma esnasında hareket desenlerinin oluşması, her iki elin birlikte kullanılması ile gerçekleşmektedir.

Şekil 2.1.1: Hareket desenleri

- Hareket desenlerinin gruplanması(müziksel açıdan motif yapıları).
- Gruplanan hareket desenlerinin (nota sürelerine uygun olarak) bir birine eklenmesi.

Şekil 2.2.1: Hareket deseni grupları

Otomatikleştirme Aşaması:

- Otomatikleştirme aşaması belirli bir düzen içerisinde oluşturulan hareket deseni gruplarının(müziksel açıdan motif yapıları) birbirine kusursuz şekilde bağlanması ile başlar.

Diğer bir ifade ile birleştirme aşamasının son maddesinin tamamlanması otomatikleştirme aşamasının başlangıcını oluşturmaktadır.

- Etüt ya da eser bir bütün halinde çalınabilir.

- Yapılan her tekrar ile dışsal geribildirim duyulan ihtiyaç azalırken, içsel geribildirim üst düzeye ulaşır.
- Performans esnasında hata oranının azalması beklenir.
- Bilinçli dikkatin en az düzeye inmesi gerekir.
- Etüt ya da eserin çalınması sırasında gerçekleşen karmaşık davranışların akıcı bir şekilde yapılabilmesi hedeflenir.
- Otomatikleşmenin gerçekleşmesi beklenir.

2.6. İlgili Literatür

Araştırmacı tarafından yapılan taramalar sonucunda bire bir araştırma konusu ile ilgili hiçbir kaynağa rastlanmamıştır. Aşağıda yer verilen çalışmalar dolaylı olarak araştırma konusu ile ilgilidir.

Konczak ve diğerleri (2009) yaptıkları “*Learning to Play the Violin: Motor Control by Freezing, Not Freeing Degree of Freedom*” isimli çalışmalarında, farklı düzeylere sahip yaşları 4 ile 12 arası değişen 11’i çocuk, 2’si amatör yetişkin ve 2’si profesyonel olan 15 kemancının yay kullanma becerilerini açısız olarak analiz etmişlerdir. Araştırmanın sonucunda başlangıç düzeyinde (272 saatlik pratiğe sahip, 1.42 yıl) yaşları 4 ile 12 olan çocuklara karşılık, yaşı 47 olan başlangıç düzeyindeki (280 saatlik pratiğe sahip, 1.16 yıl) amatör kemancı, çocuklara göre daha doğru yay kullanma ve çalma becerisi sergilemiştir.

Araştırmanın bir diğer sonucu ise profesyonel kemancıların sergilemiş oldukları dirsek açıları ve hareket biçiminin aynısını, 700 saatlik keman çalma pratiğine sahip orta düzey bir çocuk kemancının sergilemiş olmasıdır.

Altuntaş (2007) “*7-11 yaş grubu çocuklarında keman eğitimi*”, isimli yüksek lisans tezinde, 7-11 yaş grubuna devlet konservatuarlarında yarı zamanlı keman eğitimi veren 13 öğretim elemanının görüşlerine yer verilmiştir. 7-11 yaş grubu çocuklarında motor gelişimin tamamlanmamasından dolayı keman çalan çocukların sağ el ve sol el kullanımına ilişkin bir takım temel hareketleri uygulayabilme ile ilgili sorunlar yaşadıkları belirtilmiştir.

Karalar (2005) “*Başlangıç düzeyinde keman öğretiminde kullanılan metotların incelenmesi*” isimli yüksek lisans tezinde, 5-7 ve 7-9 yaş çocukların keman eğitiminde karşılaştıkları sorunları incelemiş ve bu yaş grubunda en sık karşılaşılan sorunun yay tutma problemi olduğunu belirtilmiştir. Diğer sorunların ise nota sürelerinin doğru çalınamaması ve tel geçişlerinde yaşanan zorluklar olduğu belirtilmiştir.

Sever (2006) “*Erken keman eğitimi veren öğretmenlerin(5-7 yaş) başlangıç düzeyinde sık karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri*” isimli yüksek lisans tezinde, 5-7 yaş grubu çocukların keman eğitiminde karşılaştıkları en büyük sorunun kasılma olduğu belirtilmiştir. Sonrasında ise yay tutuşu bozukluğu, yayı çekme ve itme sırasında başka tellere temas ettirme, sağ omuzu kaldırma, sol el bileğinin içe ya da dışa bükülmesi ve yayı bastırarak ses üretme sorunlarının olduğu belirtilmiştir.

Sloboda ve Howe (1991) yaptıkları “*Development of Musical Excellence: An interview study*” isimli çalışmada, çalgı çalan 42 öğrenciyi, orta düzeyde çalgı çalanlar ve çalgıya yeni başlayanlar (13-15 ve üzeri yaş) olmak üzere 2 gruba ayırmış ve öğrencilerin çalgı performanslarını video kaydı altına alarak değerlendirmişlerdir. Aile desteği bulunan öğrencilerin, performans düzeylerinin yüksek olması sonucunda çalgı çalma becerisinin gelişiminde aile desteğinin çok önemli bir etkiye sahip olduğunu belirtmişlerdir.

Jorgensen (2001) yaptığı “*Instrumental learning: is an early start a key to success?*” isimli çalışmasında, Norveç Konservatuarında 4 yıllık lisans programında eğitim gören öğrencilerin müzik eğitime başlama yaşları ile öğrencilerin performans düzeyleri arasında ilişki olup olmadığını araştırmıştır. Sonuç olarak performans düzeyinin başlama yaşı ile ilişkili olduğunu belirtmiştir.

MacMillan (2004) yaptığı “*Learning the piano: a study of attitudes to parental involvement*” isimli çalışmasında, çocuğun müzik becerisinin gelişmesi için ailenin çalgı eğitime dahil olup olmamasının çalgı performansı üzerindeki etkisini incelemiştir. Sonuç olarak ailenin çalgı eğitime dahil olup olmamasının performans üzerinde bir etkisinin olmadığını, asıl önemli olanın öğretmenin niteliği olduğunu belirtmiştir.

Halam (1998) yaptığı “*The predictors of achievement and dropout in musical tuition*” isimli çalışmasında, yaşları 6.6-16.3 olan ve çalgı çalma süreleri 3.3-9.75 yıl arasında değişen 109 öğrencinin çalgı çalma performansını etkileyen unsurları incelemiştir. Sonuç olarak çocukların çalma performansı üzerinde ailenin, çalgıya çalışmanın ve çok azda olsa motivasyonun etkili olduğu ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte ailenin etkisinin, öğretmen ve çocukların arkadaş çevresinden daha etkili olduğu belirtilmiştir.

Palmer ve Meyer (2000) yaptıkları “*Conceptual and motor learning in music performance*” isimli çalışmalarında, amatör ve profesyonel piyanistleri bilişsel ve motor öğrenme açısından değerlendirmişlerdir. Profesyonel ve amatör piyanistlere daha önce çalıştıkları bir parçayı ve o anda verilen yeni bir parçayı seslendirmeleri isteniyor. Sonuç olarak profesyonellerin her iki parçayı da gerektiği gibi çaldıkları, amatörlerin ise daha önce çalıştıkları parçayı gerektiği gibi çaldıkları ancak yeni verilen parçada aynı başarıyı gösteremedikleri belirtilmiştir.

Drake ve Palmer (2000) yaptıkları “*Skill acquisition in music performance: relations between planning and temporal control*” isimli çalışmalarında, yaşları 9 ile 26 arasında değişen, piyano çalma süreleri 3-15 yıl olan profesyonel ve amatör piyanistleri karşılaştırmışlardır. Araştırmaya katılan müzisyenlere 11 adet deşifre çalışma yaptırılmıştır. Sonuç olarak amatörlerde ritim ve notaları doğru seslendirme ile ilgili sorunların olduğu belirtilmiştir.

Rife ve diğerleri (2001) yaptıkları “*Children's Satisfaction with Private Music Lessons*” isimli çalışmalarında, çeşitli çalgı çalan ve yaşları 9 ile 12 arasında değişen öğrenciler üzerinde çalışma yapmışlardır. Çalışma sonucunda yaylı çalgı çalan öğrencilerin üflemeli çalgı çalan öğrencilere göre gelişimlerinin çok daha yavaş olduğu ortaya çıkmıştır. Bunun nedeninin ise yaylı çalgı çalmanın üflemeli çalgı çalmaya göre çok daha yüksek fiziksel aktivite ve parametrelerden oluştuğu belirtilmiştir.

BÖLÜM III

3. Yöntem

Bu bölümde araştırmada izlenen yöntem; araştırma modeli, evren ve örneklem, araştırma deseni, verilerin toplanması ve verilerin çözümlenmesi yer almaktadır.

3.1. Araştırma Modeli

Farklı yaş gruplarının keman çalma becerisi ediniminin incelemek amacı ile yapılan bu araştırmada zamansal tarama modellerinden biri olan izleme yaklaşımı kullanılmıştır.

“Zamansal taramalar iki temel yaklaşımdan biri ile gerçekleştirilebilmektedir. Bu yaklaşımlar izleme yaklaşımı ve kesit alma yaklaşımıdır” (Van Dalen, 1962; aktaran: Karasar, 2006:80). Araştırma konusu ile ilgili olduğu için sadece izleme yaklaşımı tanımlanmıştır.

“İzleme yaklaşımında zamansal gelişim ya da değişimi belirlenmek istenen değişken aynı eleman ya da birimler üzerinde belli bir başlama noktasından alınarak sürekli olarak ya da belirli aralıklarla gözlenir”(Karasar, 2006:80).

Araştırmada, farklı yaş gruplarından oluşan özengen keman eğitimi öğrencileri, başlangıç düzeyinden alınarak, 16 hafta süren keman eğitiminin ardından, 16 hafta süresince keman derslerinde öğretilen konulara ilişkin kuramsal bilgi testi ve performans değerlendirmesi yapılmıştır.

3.2. Evren

Özengen keman eğitimi çerçevesinde aynı öğreticiden keman eğitimi alan, yaşları 7 ve 18 arasında değişen 137 keman öğrencisinden oluşmaktadır.

3.3. Örneklem

137 keman öğrencisi arasından, görüşme formu ile öğrencilerin günlük keman çalışma süreleri, blokflüt ve melodika dışında daha önce çalmış oldukları bir çalgının olup olmadığı, nota bilgisine sahip olup olmadıkları ve kendilerine ait bir çalışma odasının bulunup bulunmadığı hakkında bilgiler edinilmiştir.

Elde edilen bilgiler ışığında, 137 özengen keman öğrencisinden, 98 öğrencinin günlük keman çalma sürelerinin 15 ile 25 dakika olması nedeni ile araştırmada bu sürenin üzerinde olan 39 öğrenci, (60 dakika ve üzeri) örneklem grubundan çıkartılmıştır. 98 öğrencinin dört tanesi flüt ve melodika dışında başka bir çalgı çaldığı ve nota bilgileri olduğu için, 15 öğrenci derslere düzenli devam etmedikleri için örneklem grubundan çıkartılmışlardır. Geriye kalan 79 öğrenci ile 16 haftalık çalışma programına başlanmıştır. Uygulan programın 4. haftasında 8 öğrenci, MEB'in ilköğretim okulları için uyguladığı Seviye Belirleme Sınavı nedeniyle özengen keman eğitimini bırakmıştır.

Böylece örneklem grubu sayısı 71 olmuştur. 15 öğrencinin uygulanan programın gerisinde kalmaları nedeniyle, 8 öğrencinin ise uygulanan programın önünde ilerlemeleri nedeni ile uygulanan programın 10. haftasında araştırmacı tarafından örneklem grubundan çıkartılmıştır. Örneklem grubu öğrenci sayısı elliye 50 düşmüş ve bu öğrenciler benzeşik örneklem(çalışma grubu) olarak seçilmiştir.

Seçilen çalışma grubu öğrencileri yaşlarına göre iki gruba ayrılmıştır. Yaş gruplarının belirlenmesinde Piaget'nin bilişsel evre kuramı ile Erikson ve Freud'un psikoanalitik kuramında belirtilen yaş dönemleri, devinışsel (motor) gelişimi açısından ise temel hareketler dönemi ve sporla ilgili hareketler dönemi dikkate alınmıştır.

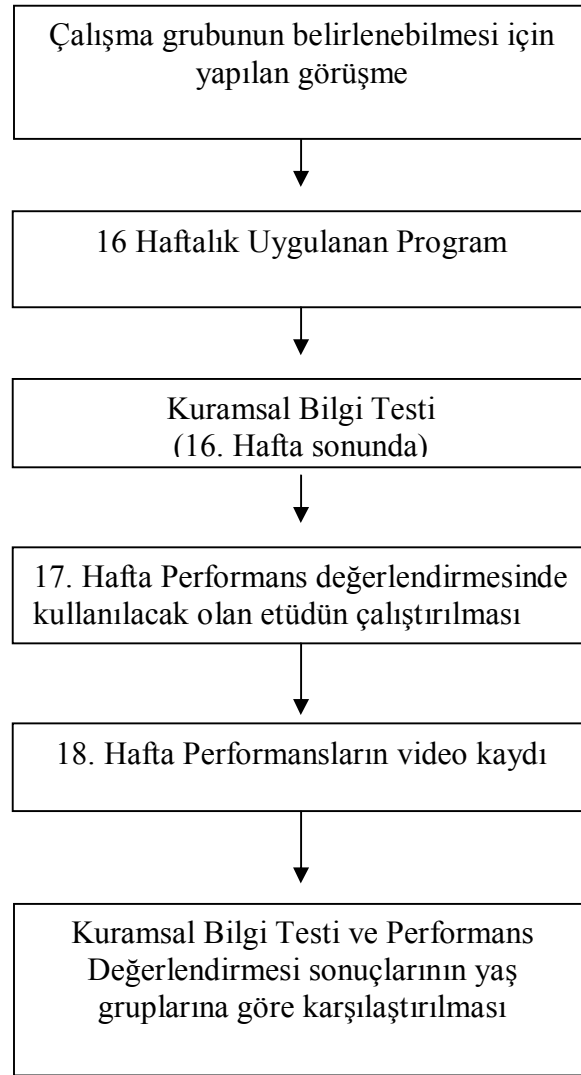
Dikkate alınan yaş dönemlerine göre çalışma grubu öğrencileri, 7-11 ve 12-18 yaş olarak, yirmi beşer (25) kişiden oluşan iki gruba ayrılmıştır. Ayrılan yaş grupları ve öğrenci sayıları Tablo 3.3.1.'de gösterilmiştir.

		f	%
7-11 yaş Gizil Dönem 4. Evre Somut İşlem Temel Hareketler Dönemi	25	7 yaş	3
		8 yaş	6
		9 yaş	7
		10 yaş	5
		11 yaş	4
12-18 yaş Genital Dönem 5.Evre Soyut İşlem Sporla İlgili Hareketler Dönemi	25	12 yaş	3
		13 yaş	4
		14 yaş	4
		15 yaş	4
		16 yaş	3
		17 yaş	4
Toplam	50	18 yaş	3
			100

Tablo 3.3.1: Çalışma grubu öğrencilerinin yaş grupları ve sayıları

3.4. Araştırma Deseni

Çalışma grubu öğrencileri başlangıç düzeyinde olup, 16 haftalık özengen keman eğitimi almışlardır. 16 haftanın sonunda çalışma grubu öğrencileri, kuramsal bilgi testine alınmışlar ve 18. haftada ise performans testine alınmışlardır. Araştırmanın deseni aşağıda Şekil 3.4.1.'de gösterilen aşamalardan oluşmaktadır.

Şekil 3.4.1: Araştırmanın Deseni

16 haftalık uygulanan çalışma programı ana hatları ile aşağıda açıklanmıştır.

16 Haftalık Çalışma Programı

1. Hafta: Keman ve yay tutuşu, yayın bölümleri ve kemanda la telinin öğretilmesi.
2. Hafta: Keman ve yay tutuşunun kontrol edilmesi, sol el kullanımının ve la teli üzerindeki la, si, do diyez notalarının öğretilmesi.
3. Hafta: Bir önceki haftada işlenen dersin tekrar edilmesi ve la teli üzerindeki re ve mi notalarının öğretilmesi.

4. Hafta: Nota sürelerinin öğretimi ve la teli üzerinde öğrenilen notalarla ‘Jingle Bells’ şarkısının öğretilmesi.
5. Hafta: ‘Jingle Bells’ şarkısının dinlenmesi ve re telinin öğretilmesi.
6. Hafta: Re ve la telinin birlikte kullanımı, sağ ve sol el hareketleri ve ‘Yaşasın Okulumuz’ adlı şarkının öğretilmesi.
7. Hafta: Re ve la telinde teknik çalışmaların yapılması. Nota sürelerinde noktalı değerlerin öğretilmesi.
8. Hafta: Mi telinde fa diyez, sol seslerinin öğretilmesi.
9. Hafta: La telinde do naturel sesinin ve bağlı-sıtakato tekniğinin öğretilmesi.
10. Hafta: Legato tekniği ve re, la ve mi telini içeren Bach’ın ‘Menuet II’ parçasının öğretilmesi.
11. Hafta: ‘Menuet II’ nin dinlenmesi ve sol telinin ve sağ-sol dirsek kullanımının öğretilmesi.
12. Hafta: Üç telde si bemol ve fa natural sesinin, Maia Bang Book II keman metodundan 124 numaralı etüdün öğretilmesi.
13. Hafta: Bir önceki haftada öğretilen etüdün tekrar edilmesi. Wohlfahrt’ın op.33 89 numaralı etüdünün öğretilmesi.
14. Hafta: Wohlfahrt’ın op.33 89 numaralı etüdünün dinlenmesi ve mi bemol sesinin öğretilmesi.
15. Hafta: Bach’ın Gavotte parçasının öğretilmesi.
16. Hafta: Menuet II’nin düet şeklinde yazılan çalışmasının seslendirilmesi.

Aşağıda, keman öğretim sürecinin gerçekleştirilmesi ile ilgili olarak bir saatlik keman dersi (2. hafta) detaylı olarak açıklanmıştır.

Örnek Ders : (2. Hafta)

1. Model (öğretmen) tarafından birinci haftada öğrencilere öğretilen, keman ve yay tutuşu öğrencilere tekrar ettirilmiş ve varsa oluşan tutuş problemleri çözülmeye çalışılmış ve çekme-itme işaretleri hatırlatılmıştır.
2. Model (öğretmen) tarafından öğrencinin keman yayının üst yarısını kullanarak la teli üzerinde yay sürüşü yapması istenmiştir.
3. Öğrencinin yay üzerine hiçbir baskı yapmadan kemandan doğal ses üretilmesi sağlanmaya çalışılmıştır.
4. Öğrencinin sağ kol kullanımı, model (öğretmen) tarafından izlenerek olası kol kullanımı hatalarının önüne geçilmeye çalışılmıştır.
5. Model (öğretmen) tarafından öğrenciye sol elin keman tuşesi üzerinde konumlanmasının gösterimi yapılmıştır.
6. Modelin (öğretmen) yardımı ile öğrencinin sol elinin keman tuşesi üzerine getirilmesi ve avuç içinin öğrencinin yüzüne bakacak biçimde konumlandırılması yapılmıştır.
7. Öğrencinin sol elinin birinci ve ikinci parmağını (işaret ve orta parmak) eklem yerlerinden parmakların kıvrılması sağlanarak keman tuşesi üzerinde la teline parmak uçları kullanılarak tel ve tuşenin birleştirilmesi sağlanmıştır.
8. La ve si notalarının keman üzerinde yerlerinin öğrenciye öğretilmesi ve model (öğretmen) tarafından öğrenciye örnek olarak birkaç kez la ve si notaları kemanla çalınmıştır.
9. Modelin (öğretmenin) öğrencinin sol el avuç içini tutarak, öğrencinin birinci parmağının tendonları yardımı ile avuç içini ve birinci parmağını (işaret parmağı) kıvrık biçimde tele düşürülebilmesi sağlanmaya çalışılmıştır.
10. Model (öğretmen) tarafından öğrencinin sol el pozisyonunu bozmadan hareketin birkaç kez tekrarlanması istenmiştir.
11. Sol birinci parmağın (işaret parmağı) la teline düşürülme işleminin yay kullanımı ile birlikte yapılması sağlanmıştır.

12. Daha sonra 11. maddede belirtilen parmak düşürme hareketinin düzenli olarak yayı üst yarıda çekerken la, iterken si sesi olarak çalınması istenmiştir.
13. Birinci parmağın düşürülmesinin öğretilmesinden sonra, birinci parmağı kaldırmadan ikinci parmağın (orta parmak) doğal yapısını bozmadan la teli üzerine düşürülmesinin öğretimi sağlanmıştır.
14. İkinci parmağın düşürülmesinin öğretilmesinden sonra yeni öğrenilen ikinci parmağın kemanda do diyez sesi olduğunun öğrenciye öğretilmesi sağlanmıştır.
15. Diyezin ne olduğu ve ne işe yaradığı ile ilgili bilginin daha sonra detaylı olarak anlatılacağı öğrenciye model (öğretmen) tarafından söylenerek, şimdilik bu yeni sesi do diyez olarak öğrenmesi istenmiştir.
16. Müzik yazısı hakkında öğrenciye bilgi verilmesi, müzik yazısının önemi ve neden öğrenmemiz gerektiği hakkında kısa bilgi verilmiştir. *“Bu bilgi verilirken notaların müziğin alfabesi olduğu ve okumayı öğrenmek için alfabeye nasıl ihtiyacımız varsa müziği doğru çalabilmek için de notaların yerlerini hem keman üzerinde, hem de dizek üzerinde bilmemiz gerektiğinin anlatılması”.*
17. Öğrencinin müzik defterine, bu derste öğrenilen la-si-do diyez seslerinin bulunduğu parmak çalışmaları ve Baş Parmağım şarkısının ilk iki ölçüsü model (öğretmen) tarafından yazılmıştır. Şekil 3.4.2.’de model tarafından yazılan çalışmalar ve Baş Parmağım şarkısının ilk iki ölçüsü gösterilmiştir.

Şekil 3.4.2: Öğrenci defterine yazılan çalışmalar

18. Model (öğretmen) tarafından öğrenci defterine yazılan çalışmalar ve Baş Parmağım şarkısı önce model (öğretmen) tarafından keman ile seslendirilmiş, daha sonra ise öğrenciye ölçü ölçü çalıştırılmış ve ev ödevi olarak öğrencinin çalışmayı evde her gün tekrar etmesi istenmiştir.

3.5. Veri Toplama Araçları

Yapılan araştırmanın verileri aşağıda belirtilen veri toplama araçları ile yapılmıştır.

- Görüşme yöntemiyle toplanan veriler
- Kuramsal bilgi testiyle toplanan veriler
- Performans değerlendirmesiyle toplanan veriler

3.5.1. Görüşme Yöntemiyle Toplanan Veriler

Görüşme yöntemi ile öğrencilerin, günlük çalışma süreleri, melodika ve blokflüt dışında başka çalgı çalıp çalmadıkları, nota bilgilerinin olup olmadığı ve kendilerine ait çalışma odalarının bulunup bulunmadığını öğrenilerek birbirine denk gruplar oluşturulmaya çalışılmıştır(Görüşme Formu EK-1). Görüşme yöntemi ile toplanan verilere dayanarak örneklem (çalışma grubu) grubu öğrencileri belirlenmiştir.

3.5.2. Kuramsal Bilgi Testiyle Toplanan Veriler

16 hafta boyunca öğretilen konulara yönelik olarak öğrencilerin sol anahtarı üzerinde nota yerlerini tanımaları, nota süreleri, kemana ait yay teknikleri, müziksel işaretler ve yay işaretleri, yay bölümleri ve keman tuşesi üzerinde tellere göre notaların isimlerini öğrenme düzeyleri hakkında bilgi edinmek için kuramsal bilgi testi önce hazırlanmış sonra uygulanmıştır.

Kuramsal bilgi testinin hazırlanması aşamasında, genelinde müzik eğitiminin, özelinde ise keman eğitiminin bilişsel (zihinsel) boyutu ile ilgili müzik yazısı (nota, süreler, değiştirici işaretler) ve keman yayının bölümleri, yaya özgü işaretler, keman telleri üzerinde nota isimlerini tanıyıp yazmaya yönelik sekiz (8) sorudan oluşan kısa cevaplı, boşluk doldurmalı bir test hazırlanmıştır.

Kuramsal bilgi testi hazırlandıktan sonra kapsam geçerliliği için alan uzmanlarının görüşleri alınmış, görüşler doğrultusunda teste son şekli verilmiştir

Kuramsal bilgi testi uygulaması, çalışma grubunun, 16 haftalık çalışma programını tamamlamalarının ardından, ders saatleri dışında onlara uygun olan zaman içerisinde öğrencilere randevu verilerek 30 dakika süreyle bireysel olarak uygulanmıştır. Uygulama sırasında öğrencilerin soruları doğru anlamaları için gerekli ipuçları, araştırmacı tarafından verilmiştir. Kuramsal bilgi testi 100 puan üzerinden değerlendirilmiştir (bkz. EK-2 Kuramsal bilgi testi testi)

3.5.3. Performans Değerlendirmesiyle Toplanan Veriler

Performans değerlendirmesinde keman çalma becerisi edinmede gerekli olan motor davranışların kullanımı göz önüne alınmıştır. Performans uygulamasında Maia Bang Violin Method II -126. Etüdün ilk 8 ölçüsü kullanılmıştır (bkz.EK-3 Performans değerlendirmesinde kullanılan etüt). Etüdün 9. ölçüsünden sonraki ölçülerinde bulunan sol el kullanımındaki güçlükler göz önünde bulundurularak araştırmacı, gözlemciler ve uzmanın ortak görüşü ile etüdün tamamı çalıştırılmamıştır. Etüt, detaşe yay tekniği kullanılarak çalınan ve re, la ve mi telleri arasında sürekli tel değişimini içeren fa majör tonundadır. 24 adet çekme ve itme hareketinden oluşmaktadır.

Performans değerlendirmesi için kullanılan etüt Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası 1.derece keman üyesi Tangör Ertaş'ın önerileri doğrultusunda seçilmiştir. Uzman olarak görüşleri alınan Tangör Ertaş uzun yıllardır özengen keman eğitimi çerçevesinde MEB'e bağlı özel bir sanat kursu kurumunda keman eğitimi vermektedir. Özengen keman eğitiminde sahip olduğu bilgi ve birikiminden araştırma süresince yararlanılmıştır.

Etüdün seçilme nedenleri:

- Etüdün bir hafta sürede çalışılabilecek nitelikte olması
- Tamamının detaşe tekniğinden oluşması
- Kolay ezberlenebilir bir yapıya sahip olması
- Sol el parmak kullanımının kolay olması

- (Öğrencileri eşit değerlendirebilmek için), daha önceki derslerde benzer nitelikte başka bir etüt çalıştırılmamış olmasıdır.

Etüt, araştırmacı tarafından, çalışma grubu olarak seçilen öğrencilere 17. haftada bir ders saati süresince çalıştırılmıştır. Çalışma sırasında, aşağıda belirlenmiş olan sıralama bütün çalışma grubu öğrencilerine aynı şekilde uygulanmıştır.

1. Etüt 8 ölçü olarak öğretmen (model) tarafından, çalışma grubu öğrencilerine, öğrencinin keman dersi saati içerisinde çalıştırılmıştır.
2. İlk ölçüde bulunan nota isimleri ve nota süreleri tanımlanmıştır. Öğrenci için bilişsel aşama süreci başlamıştır.
3. İlk ölçüde bulunan notaları, keman tuşesinde sol el parmaklarının sıra ile yerleştirilmesi beklenmiştir.
4. Etüde uygun yay bölümü seçilmiştir.
5. İlk ölçü içerisindeki notaları tek tek algılama sağlanmıştır (bkz. Şekil 3.4.3.1.).

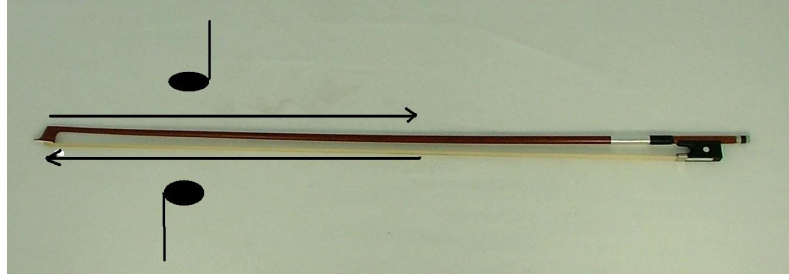
Şekil 3.4 3.1: Notaları tek tek algılama

6. İlk ölçü için gerekli olan yay hareketlerinin tek tek düzenlenmesi sağlanmıştır (bkz. Şekil 3.4.3.2.).

Şekil 3.4.3.2: Yay hareketi sırasının düzenlenmesi

7. Nota sürelerine uygun eşit uzunlukta yay kullanımının sağlanmıştır. Her nota için yayın üst yarısının kullanımı gerçekleştirilmiştir (bkz. Şekil 3.4.3.3.).

Şekil 3.4.3.3: Yayın üst yarısının kullanımı

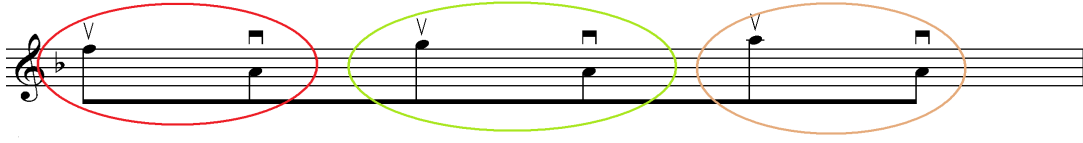
8. Nota sürelerinin etüdün gerektirdiği yarım vuruşluk (8'lik) notalara dönüştürülmesi sonucunda yay kullanımının boyutu düşürülmüştür (bkz. Şekil 3.4.3.4.).

Şekil 3.4.3.4: Etüdün gerçek nota değerleri

9. Öğretmen, yay hareketleri ve sol el parmak kullanımıyla ilgili öğrenciye uyarılarda bulunmuştur. Bilişsel aşamanın tamamlanması gerçekleşmiştir.

10. Sağ el yay kullanımında birbirinden bağımsız iki hareket (çekme-itme) birleştirilerek hareket deseni oluşturulmuştur. Yay hareketinde çekme ve itme esnasında oluşan duraklama giderilmeye çalışılmıştır. Öğrenci için birleştirme aşaması başlamıştır (bkz. Şekil 3.4.3.5.).

Şekil 3.4.3.5: Yay kullanımı için hareket deseni oluşturma

11. Sol el parmak kullanımı için hareket deseni oluşturulması. Çalışılan etüdün özellikleri göz önünde bulundurularak, sol el parmak kullanımı için bir birinden bağımsız üç hareket birleştirilerek hareket deseni oluşturulmuştur (bkz. Şekil 3.4.3.6.).

Mi teli birinci parmak **FA**, (*Birinci hareket*) ikinci parmak **SOL**, (*İkinci hareket*) üçüncü parmak **LA**, (*Üçüncü hareket*).

Şekil 3.4.3.6: Sol el parmakları için hareket deseni oluşturma

12. Etüdün ilk ölçüsü yukarıda tanımlanan biçimde öğrencilere çalıştırılmıştır. Aynı tip çalışma diğer ölçüler için de yapılmıştır.

Otomatikleştirme aşamasının gerçekleşmesi için çalışma grubu öğrencilerine 1 hafta süre verilmiştir.

18. haftada etüt, prova amacıyla öğrencilere bir kez çaldırılmıştır ve ikinci kez çaldırılırken video kaydı altına alınmıştır (Bkz. EK-5 Performans video kaydı). Video kayıtları, araştırmacı tarafından dijital ortama aktarılarak performans değerlendirme formu ve gerekli açıklamalarla birlikte değerlendirmeyi yapacak olan gözlemcilerle verilmiştir. (bkz. EK-4 Performans değerlendirme formu). Değerlendirmenin sağlıklı yapılabilmesi için defalarca izlenmesi önerilmiş ve değerlendirmenin yapılması için 2 hafta süre verilmiştir.

Değerlendirme sırasında ses temizliği, ton üretimi ve müzikalite gibi unsurlar göz önünde bulundurulmamıştır. Göz önünde bulundurulan unsurlar aşağıda belirtilmiştir.

- Sağ kol hareketinin, üst kolun yardımı olmadan ön kol tarafından yapılabilmesi.
- Yay hareketinin, etüdün gerektirdiği biçimde düzenli olarak yapılabilmesi.
- Sol el parmaklarının tuşeye dik olarak düşürülebilmesi.
- Notaların, doğru parmaklar kullanarak çalınabilmesi.

3.5. Gözlemcilerin Özellikleri ve Seçilme Nedenleri

Değerlendirmeyi yapan dört gözlemci, Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Programından mezun ve ana çalgısı keman olan eğitimcilerdir. On yıldır özel olarak ya da dershanelerde keman dersi veren keman eğitimcileridir.

Gözlemcilerin seçilme nedenleri;

—Araştırmada kullanılan yaş gruplarına uygun öğrencilerinin olması.

—Özengen keman eğitimi çerçevesinde on yıllık tecrübeye sahip olmaları dolayısı ile özengen kemancıların gelişimlerini ve çalışma biçimlerini iyi bilmeleri.

3.6. Verilerin Çözümlemesi

Veriler SPSS 15.0 (Statistical Package for Social Sciences) paket programı kullanılarak test edilmiştir.

Kuramsal bilgi testi puanları ve performans değerlendirilmesinden elde edilen puanlara t testi (Paired Samples T-Test) uygulanmıştır (bkz. EK-6a ve EK-6b).

BÖLÜM IV

Bu bölümde bulgular ve yorum başlığı altında alt problemlerde bulunan soruların cevaplarına ulaşılmaya çalışılmıştır.

4. Bulgular ve Yorum

Kuramsal Bilgi Testi ve Performans Testi ile elde edilen nicel bulguların değerlendirilmeleri ve bunlara ilişkin yorumlara aşağıda yer verilmiştir.

4.1. “Kuramsal bilgi becerisi edinimi, yaş grupları arasında farklılık göstermekte midir?” alt problemine ait bulgular.

Tablo 4.1: Kuramsal bilgi becerisi edinmenin, yaş grupları arasında farklılık gösterip göstermediğine ilişkin t-testi sonuçları

	n	$\bar{x}$	s	sd	t	p
12-18 yaş	25	88.28	9.40	24	1.37	.182
7-11 yaş	25	83.28	13.45			

* $p>0.05$

Tablo 4.1’de görüldüğü üzere 12-18 yaş ve 7-11 yaş gruplarının kuramsal bilgi edinmelerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır [$t(24)=1.37$, $p>0.05$].

Bu durum 12-18 yaş ve 7-11 yaş gruplarına ait öğrencilerin bilişsel açıdan kuramsal bilgi edinmelerinde yaşa bağlı bir farklılık olmadığı yönünde yorumlanabilir. Piaget, bilişsel evre kuramına göre somut işlemler dönemindeki (7-11 yaş) çocukların matematiksel ve mantıksal işlemleri yapabileceklerini belirtmektedir. Buradan yola çıkarak, nota süreleri, notaların keman tuşesi üzerindeki yerleri, notaların dizik üzerindeki yerleri, yayın bölümleri hakkında sorulan soruları büyük oranda doğru

yanıtlamaları, müziğin kuramsal boyutunun matematiksel ve mantıksal içerikli olmasına bağlanabilir.

4.2.“Sağ kol kullanma becerisi edinimi, yaş grupları arasında farklılık göstermekte midir?” alt problemine ait bulgular.

Tablo 4.2: Sağ kol kullanma becerisi edinmenin, yaş grupları arasında farklılık gösterip göstermediğine ilişkin t-testi sonuçları

	n	$\bar{x}$	s	sd	t	p
12-18 yaş	25	24.12	2.90	24	.866	.395
7-11 yaş	25	23.12	4.63			

* $p > 0.05$

Tablo 4.2’de görüldüğü üzere 12-18 yaş ve 7-11 yaş gruplarının sağ kol kullanma becerisi edinmelerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır [$t(24) = .866, p > 0.05$].

Bu durum 7-11 yaş gruplarına ait öğrencilerin kemanda sağ kol kullanma hareketini, 12-18 yaş grubuna ait öğrencilerle hemen hemen aynı düzeyde gerçekleştirebilmeleri çalgıya özgü bu özel hareketin, temel hareketler döneminde kazanılan hareketlere benzemesi ve devinişsel gelişim dönemlerine göre de büyük kas gelişiminin büyük oranda tamamlanmasına bağlanabilir.

4.3. “Yay hareketlerini doğru yapabilme (çekme-itme) becerisi edinimi, yaş grupları arasında farklılık göstermekte midir?” alt problemine ait bulgular.

Tablo 4.3: Yay hareketlerini doğru yapabilme becerisi edinmenin, yaş grupları arasında farklılık gösterip göstermediğine ilişkin t-testi sonuçları

	n	$\bar{x}$	s	sd	t	p
12-18 yaş	25	24.12	2.90	24	.866	.395
7-11 yaş	25	23.12	4.63			

*p>0.05

Tablo 4.3’ de görüldüğü üzere 12-18 yaş ve 7-11 yaş gruplarının yay hareketlerini doğru yapabilme (çekme-itme) becerisi edinmelerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır [$t(24) = .866$, $p > 0.05$].

7-11 yaş grubu öğrencilerinin yay hareketlerini etüdün gerektirdiği biçimde uygulayabilmesi, büyük kas becerisi gerektiren hareketleri zihinsel olarak düzenleyip uygulayabildikleri yönünde yorumlanabilir. 12-18 yaş grubu ise büyük kas gelişimlerini ve zihinsel gelişimlerini 7-11 yaş grubu öğrencilerinden daha önce tamamladıkları için yay hareketlerini etüdün gerektirdiği biçimde rahatlıkla uygulayabilmişlerdir.

4.4. “Sol el parmak kullanma becerisi edinimi, yaş grupları arasında farklılık göstermekte midir?” alt problemine ait bulgular.

Tablo 4.4: Sol el parmak kullanma becerisi edinmenin, yaş grupları arasında farklılık gösterip göstermediğine ilişkin t-testi sonuçları

	n	$\bar{x}$	s	sd	t	p
12-18 yaş	25	22.08	3.48	24	4.48	.000*
7-11 yaş	25	16.24	5.05			

*p<0.05

Tablo 4.4’ de görüldüğü üzere 12-18 yaş ve 7-11 yaş gruplarının sol el parmak kullanımı becerisini edinmelerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur [$t(24)=4.48, p<0.05$].

Bu durum 7-11 yaş grubu öğrencilerinin keman çalarken gerekli olan küçük kas hareketlerindeki olgunluğa henüz ulaşamadıkları yönünde yorumlanabilir. Devinişsel (motor) gelişim açısından da küçük kas gelişimi yaklaşık olarak 12’li yaşlarda tamamlanmaktadır. Buna bağlı olarak 12-18 yaş grubu öğrencileri sol el parmak kullanımında 7-11 grubu öğrencilerine göre daha başarılı olmuşlardır.

4.5. “Notaları doğru parmaklar kullanarak çalabilme becerisi edinimi, yaş grupları arasında farklılık göstermekte midir?” alt problemine ait bulgular.

Tablo 4.5: Notaları doğru çalabilme becerisi edinmenin, yaş grupları arasında farklılık gösterip göstermediğine ilişkin t-testi sonuçları

	n	$\bar{x}$	s	sd	t	p
12-18 yaş	25	22.40	2.88	24	5.15	.000*
7-11 yaş	25	16.24	5.05			

* $p<0.05$

Tablo 4.5.’te görüldüğü üzere 12-18 yaş ve 7-11 yaş gruplarının notaları doğru çalabilme becerisi edinmelerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. [$t(24)=5.15, p<0.05$]

Bu durum 7-11 yaş grubu öğrencilerinin performans esnasında küçük kas becerilerini ve aşamalı motor öğrenme modelinin otomatikleştirme aşamasını gerçekleştiremedikleri yönünde yorumlanabilir. Otomatikleştirme aşamasının 7-11 yaş grubu öğrencilerinde gerçekleşmemesinin sebebi, keman çalmada yay kullanımının iki farklı hareketten oluşarak tek hareket deseni oluşturması, buna karşılık sol el parmak kullanımının çok sayıda farklı hareketlerden oluşarak karmaşık hareket desenleri oluşturması, 7-11 yaş grubu öğrencilerinin zihinsel ve devinişsel açıdan güçlük çektikleri yönünde yorumlanabilir. 12-18 yaş grubu öğrencilerinin küçük kas gelişimleri keman çalma için gerekli olan olgunluğa ulaştığı için etüdün gerektirdiği sol el hareket desenlerini sırası ile doğru bir şekilde yapabilmişlerdir.

BÖLÜM V

Bu bölümde sonuç ve öneriler kısmı sırası ile yer almaktadır.

5. Sonuç ve Öneriler

Özengen keman eğitimi çerçevesinde, keman çalma becerisi ediniminin yaş grupları arasında farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan araştırmada elde edilen bulgular ve yorumlara bağlı olarak varılan sonuçlar ve öneriler aşağıda belirtilmiştir.

5.1. Sonuçlar

1. Kuramsal bilgi ediniminde, 12-18 yaş ve 7-11 yaş grupları arasında, bir fark bulunmamıştır.
2. Sağ kol kullanma becerisi ediniminde, 12-18 yaş ve 7-11 yaş grupları, arasında bir fark bulunmamıştır.
3. Yay hareketlerini doğru yapabilme becerisi ediniminde, 12-18 yaş ve 7-11 yaş grupları, arasında bir fark bulunmamıştır.
4. Sol el parmak kullanımı becerisi ediniminde, 12-18 yaş grubu öğrencilerinin, 7-11 yaş grubu öğrencilerine göre daha başarılı oldukları sonucuna varılmıştır.
5. Notaları doğru çalma becerisi ediniminde, 12-18 yaş grubu öğrencilerinin, 7-11 yaş grubu öğrencilerine göre daha başarılı oldukları sonucuna varılmıştır.

5.2. Öneriler

1. 7-11yaş grubu öğrencilerinin müziksel ve motor gelişimleri göz önüne alınarak, bu yaş çocuklarından üst düzey performans beklenmemelidir.

2. 12-18 yaş grubu öğrencilerine sol el parmak gelişim düzeyleri göz önüne alınarak 7-11 yaş grubu öğrencilerinden daha farklı bir keman eğitimi verilmelidir.
3. 7-11 yaş öğrencilerine çalışma olarak onların kısa sürede çalabileceği ve sol el parmaklarını zorlamayan niteliklere sahip etüt ya da küçük parçalar verilmelidir.
4. Özengen keman eğitimi alan öğrencilerin özellikleri ve çalışma süreleri göz önüne alınarak onların yaşlarına uygun keman metotları yazılabilir.
5. Çalgı eğitiminin temelini zihinsel ve devinişsel davranışlar oluşturmaktadır. Devinişsel davranışların düzenli olarak oluşturulması, aşamalı motor öğrenme modeli kullanılarak daha kolay bir şekilde yapılabilir.
6. Bu çalışmanın bir benzeri olarak, mesleki müzik eğitimi alanında da araştırmalar yapılabilir.
7. Çalgı eğitimine küçük yaşla ve büyük yaşta başlayanların avantajları ve dezavantajları konusunda çalışmalar yapılabilir.
8. Çalgı eğitimi yaklaşımları kapsamında aşamalı motor öğrenme modeli kullanılabilir.

KAYNAKÇA

- Altuntaş, E.S.(2007). *7-11 yaş grubu çocuklarında keman eğitimi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bacanlı, H.(2010). *Eğitim Psikolojisi*. (15. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Bang, M. (1998). *Violin method part II*. London: C.F.Peters Edition.
- Büyükaksoy, F.(1997). *Keman öğretiminde ilkeler ve yöntemler*. Ankara: Armoni Ltd.Şti.
- Clikeman, M.S. ve Walkowiak, J.(2005). Motor assessment. S.W. Lee(ed.), *Encyclopedia of school psychology*(ss.335-337) İçinde, California: Sage Publications, Inc.
- Craffin, R. ve Logan, T. (2006). Practicing perfection: how concert soloist prepare for performance. *Advances in Cognitive Psychology*, vol.2, no. 2-3, 113-130.
- Davis, B, Roscoe, J, Roscoe, D.ve Bull, R. (2005). *Physical education and the study of sport*. London: Elsevier Mosby.
- Drake, C. ve Palmer, C.(2000). Skill acquisition in music performance: relations between planning and temporal control. *Cognition*, 74, 1-32.
- Deverich, R.K. (2006). How did the learn?
(http://www.violinonline.com/violin_pedagogy.htm, 02. Ocak 2011’de erişildi).
- Gander, M.J. ve Gardiner, H.W.(2007). Çocuk ve ergen gelişimi. (çev. A. Dönmez, N. Çelen ve B. Onur). B. Onur(ed.), *Hareket gelişiminin sırası*(ss.146-147) İçinde, Ankara: İmge Kitapevi.
- Griffits, P.(2010). *Batı müziğinin kısa tarihi* (çev. M.H. Spatar). İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.
- Guadagnoli, M.A. ve Linquist, K. (2008).Neuroanatomical correlates of motor skill learning: inferences from neuroimaging to behavior. Guadagnoli, M.A.(ed.), *Human learning*(ss.167-175) İçinde, Amsterdam: Elsevier Ltd.
- Günay, E. ve Uçan, A.(1980). *Çevreden evrene keman eğitimi-I*. Ankara: Yeni Dağarcık Yayınları.

- Hallam, S. (1998). The predictors of achievement and dropout in musical tuition. *Psychology of Music* vol. 26, 116-132.
- Jackson, L.A.(2007). Motor learning. Reynolds, C.R. ve Jonzen, E.F.(eds.), *Encyclopedia of special education*(ss.1388-1389) İçinde, New Jersey: John Wiley&Sons,Inc.
- Jorgensen, H. (2001). Instrumental learning: is an early start a key to success? *British Journal of Music Education*, vol. 18, no. 3, 227-239.
- Jorgenson, H.(2003).Music in science. R. Kopiez, A. C. Lehmann, I. Wolther ve C. Wolf (eds.), Proceedings of the 5th triennial escam conference(8-13 september Hanover Universtiy, Germany) *Instrumental practice and developing musicianship*(ss.195-199) İçinde, Hanover: Science in Music.
- Karalar, E.(2005). *Başlangıç düzeyinde keman öğretiminde kullanılan metotların incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Karasar, N. (2006). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım Ltd.Şti.
- Kaygısız, M. (2009). *Müzik tarihi*. İstanbul: Kaynak Yayınevi.
- Koldener, W. (1998). *Amedeus book of the violin*. Portland: Amedeus Pres.
- Konczak, J, Velden, H.V. ve Jaeger, L.(2009). Learning to play violin: motor control by freezing, not freeing degrees of freedom. *Journal of Motor Behavior*, vol.41, no.3, 243-252.
- Kurt, İ.(2000). *Yetişkin eğitimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım Ltd. Şti.
- Kurtaslan, Z. (2009). Türk keman okulunun oluşum süreci ve temsilcileri. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 26, 409-429
- MacMillan, J. (2004). Learning the piano: a study of attitudes to parental involvement. *British Journal of Music Education*, vol. 21, no. 3, 295-311.
- Megep.(2007). *Çocuk gelişimi ve eğitimi psikomotor gelişim*. Ankara: MEB Yayınları.
- Menuhin, Y.(1976). *Violin*. New York: Schirmer Books.
- Miller, P.H.(2008). Gelişim psikolojisi kuramları.(çev.Z. Gültekin). B. Onur (ed.), *Bilişsel evre kuramı* (ss.146-226) İçinde, Ankara: İmge Kitapevi.
- Özden, Y.(2003). *Öğrenme ve öğretme*.(6. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Palmer, C. ve Meyer, R.K.(2000). Conceptual and motor learning in music performance. *Psychological Science*, vol.11, no.1, 63-68.

- Philpott, C. (2001). Musical learning. Philpott,C.(ed.), *Learning to teach music in the secondary school*(ss.16-31) İçinde, London: RoutledgeFalmer.
- Rife, N, Shnek, Z, Laubly, J. ve Lapidus, L.(2001).Children's satisfaction with private music lessons. *Journal of Research in Music Education Spring*, 49, 21-32.
- Say, A. (1992). *Müzik ansiklopedisi cilt III*. Ankara: Başkent Yayınevi.
- Say, A. (2000). *Müzik tarihi*. (4. Baskı). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Senemoğlu, N.(2005). *Gelişim öğrenme ve öğretim*.(11.Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi
- Sever, G.(2006). *Erken keman eğitimi veren öğretmenlerin(5-7 yaş) başlangıç düzeyinde sık karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Sloboda, J. A. ve Howe, M.J.A. (1991) Development of Musical Excellence: An interview study. *Psychology of Music*, vol. 19, 3-21.
- Sosniak, L.A.(1987). Music and child development. F.R. Wilson ve F.L. Roehmann (eds.), Denver conference. From tyro to virtuoso: *A long-term commitment to learning*(ss.274-289), İçinde, Denver: The Biology of Music Making.
- Sönmez, V.(2007). *Program geliştirmede öğretmen elkitabı*.(13. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Stowell, R. (2004). *The early violin and viola*. New York: Cambridge University Press.
- Swanwick, K. (1999). *Teaching music musically*. New York: Routledge
- Thomson, W.F. Simone, D. ve Keller, P.E.(2006). Music performance. *Advances in Cognitive Psychology*, volum:2 , no :2-3, 99-102.
- Uçan, A. (1996). *İnsan ve müzik*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (1997). *Müzik eğitimi*. (2. Baskı). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum*. Ankara: Evrensel Müzikeyi.
- Watson, A.H.D.(2009). *The biology of musical performance and performance-related injury*. Maryland: Scarecrow Pres. Inc.
- Webster, P.(2002). Teaching music. Spruce, G.(ed.), Creativity as creative thinking (ss.81-91) İçinde, New York: RoutledgeFalmer.
- Williamon, A. ve Valentine, E. (2000). Quantity and quality of musical practice as predictors of performance quality. *British Journal of Psychology*, 91, 353-376.

- Yaşışhan, N.(2008). *Keman çalmanın biyomekanik analizi*. Konya: Eğitim Kitapevi Yayınları.
- Yeşilyaprak, B.(2006). *Eđitimde rehberlik hizmetleri*.(14. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım Ltd. şti.
- Zgourides, G.(2000). *Developmental psychology*. Foster City: Idg Books Worldwide, Inc.

EKLER

EK-1

GÖRÜŞME FORMU

Ad-Soyad:

Yaş:

Kayıt Tarihi:

Soru 1: Günlük ne kadar süre keman çalışıyorsunuz? (dakika olarak)

Soru 2: Melodika ve blokflüt dışında çaldığınız başka bir çalgı var mı?

Evet Hayır

Soru 3: Evinizde kendinize ait çalışma odanız var mı?

Evet Hayır

Soru 4: Nota bilginiz var mı?

Evet Hayır

EK-2

KURAMSAL BİLGİ TESTİ

Adı:
Soyadı:
Yaş:

1- Yukarıdaki dizek üzerinde bulunan notaların isimlerini aşağıdaki boşluğa sıra ile yazınız.

Sol-La-Si-Fa-Sol-La-Fa-Re-Si-Sol (10 puan)

2- Yukarıdaki dizek üzerinde bulunan notaların süre değerlerini aşağıdaki boşluğa sıra ile yazınız.

İkilik, Dörtlük sus, İki adet sekizlik, Sekizlik, Noktalı dörtlük, Onaltılık (10 puan)

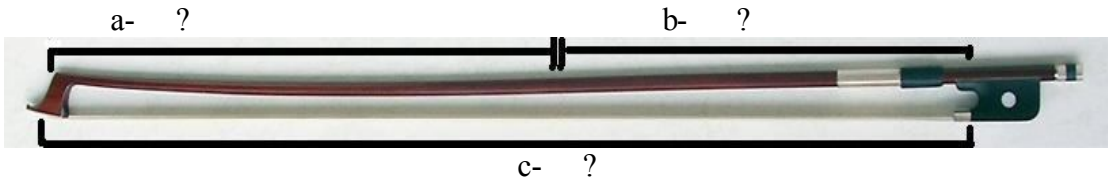
3-Yukarıdaki notaların çalınmasında kullanılan yay tekniklerinin isimlerini aşağıdaki boşluğa sıra ile yazınız.

Legato, Detaşe, Legato (10 puan)

4- Yukarıda bulunan simgelerin isimlerini aşağıdaki boşluğa sıra ile yazınız.

Çekme, İtme, Bemol, Diyez, Naturel (10 puan)

5-Yukarıda bulunan keman yayının bölümlerini yazınız.

a- Üst yarı, b- Alt yarı, c- Bütün yay (10 puan)

6-Yukarıdaki keman resmine göre LA teli üzerinde işaretli noktalara 1. parmaktan başlayarak notaları yerleştiriniz.

Si -Do diyez -Re- Mi (10 puan)

7- Yukarıdaki keman üzerinde LA ve Mİ tellerinde 1. parmakdan başlayarak işaretli beyaz noktalara gelecek notaların isimlerini yazınız.

Si bemol- Do-Re-Fa-Sol-La (15 puan)

8- Yukarıdaki keman resmi üzerindeki işaretli parmak baskı noktalarına gelecek notaların isimlerini SOL telinden başlayarak sıralı yazınız.

La-Si bemol-Do-Re-Mi bemol-Fa-Sol-La-Si bemol-Do-Re-Mi bemol-Fa-Sol-La-Si bemol (25 puan)

TOPLAM=100 puan

EK-3

PERFORMANS DEĞERLENDİRMESİNDE KULLANILAN ETÜT

Maia Bang — Violin Method, Part II

III.
Supple Wrist!III.
Muñeca flexible!

At the Point of the Bow

En la punta del arco

M. B.

NOTE:- Correct manipulation of the Bow is one of the most important factors in violin playing and much more difficult to attain than technical dexterity of the left hand. It is on this account that the various Bowing Exercises such as those on pages 112, 113, 116, 121, 122, 127, 130, 131, 132, 133, 135, 136, 144 and 151 should be practised with *particular care and concentrated attention*.

NOTA:- El manejo correcto del arco es un factor de los más importantes para tocar el violín, y mucho más difícil de adquirir que la destreza técnica de la mano izquierda. Por eso se deben practicar con cuidado particular y atención concentrada los diferentes ejercicios de arqueo, tales como los que se encuentran en las páginas 112, 113, 116, 121, 122, 127, 130, 131, 132, 133, 135, 136, 144 y 151.

EK-4

PERFORMANS DEĞERLENDİRME FORMU

PUANLAMA	Çok kötü 1-5 puan	Kötü 6-10 puan	Orta 11-15 puan	İyi 16-20 puan	Çok iyi 21-25 puan
Sağ kol hareketini üst kolun yardımı olmadan yapabilme					
Yay hareketlerini etüdün gerektirdiği sıra ile yapabilme					
Sol el parmaklarını tuşeye kıvrık biçimde düşürebilme					
Etütte bulunana notaları doğru parmakları kullanarak çalabilme					

EK-5

ÖRNEK PERFORMANS VIDEO GÖRÜNTÜLERİ

EK-6a**7-11 Yaş Keman Öğrencileri Kuramsal Bilgi ve Performans Testi Puanları**

	Kuramsal bilgi testi	Sağ kol hareketini üst kolun yardımı olmadan yapabilme	Yay hareketlerini etüdün gerektirdiği sıra ile yapabilme	Sol el parmaklarını tuşeye kıvrık biçimde düşürebilme	Etüdde bulunana notaları doğru parmakları kullanarak çalabilme
Öğrenci-1	51	25	12	9	16
Öğrenci-2	86	25	21	8	11
Öğrenci-3	85	18	9	15	16
Öğrenci-4	75	14	25	12	12
Öğrenci-5	67	25	25	25	25
Öğrenci-6	83	8	8	10	7
Öğrenci-7	100	24	25	18	20
Öğrenci-8	84	25	25	15	11
Öğrenci-9	100	25	25	17	20
Öğrenci-10	92	25	25	21	25
Öğrenci-11	72	25	24	22	20
Öğrenci-12	86	13	22	19	19
Öğrenci-13	88	25	23	16	12
Öğrenci-14	93	25	22	19	18
Öğrenci-15	86	25	21	17	20
Öğrenci-16	88	25	19	24	20
Öğrenci-17	89	25	25	25	25
Öğrenci-18	90	25	20	17	19
Öğrenci-19	75	25	19	16	20
Öğrenci-20	90	25	12	17	19
Öğrenci-21	84	25	21	10	19
Öğrenci-22	100	25	20	9	14
Öğrenci-23	51	25	18	15	17
Öğrenci-24	67	25	14	10	13
Öğrenci-25	68	25	11	8	11

EK-6b**12-18 Yaş Keman Öğrencileri Kuramsal Bilgi ve Performans Testi Puanları**

	Kuramsal bilgi testi	Sağ kol hareketini üst kolun yardımı olmadan yapabilme	Yay hareketlerini etüdün gerektirdiği sıra ile yapabilme	Sol el parmaklarını tuşeye kıvrık biçimde düşürebilme	Etütte bulunana notaları doğru parmakları kullanarak çalabilme
Öğrenci-26	100	25	25	25	25
Öğrenci-27	100	24	25	25	25
Öğrenci-28	88	15	25	21	19
Öğrenci-29	85	25	25	24	25
Öğrenci-30	85	25	25	23	19
Öğrenci-31	100	25	25	23	25
Öğrenci-32	89	25	23	25	25
Öğrenci-33	74	25	21	19	19
Öğrenci-34	91	25	23	25	25
Öğrenci-35	100	25	25	25	25
Öğrenci-36	100	25	25	25	25
Öğrenci-37	84	25	18	15	18
Öğrenci-38	61	14	24	14	17
Öğrenci-39	100	25	25	25	25
Öğrenci-40	91	25	25	25	25
Öğrenci-41	85	25	21	25	24
Öğrenci-42	83	25	23	23	23
Öğrenci-43	80	25	18	16	17
Öğrenci-44	81	25	17	17	18
Öğrenci-45	94	25	23	23	22
Öğrenci-46	90	25	25	23	25
Öğrenci-47	91	25	18	18	25
Öğrenci-48	80	25	23	19	23
Öğrenci-49	84	25	12	23	22
Öğrenci-50	87	25	16	14	17